



Försvarshögskolan

Självständigt arbete (30 hp)

Författare		Program/Kurs
Daniel Bele		HOP12: 2020–2022
Handledare		Antal ord: 19 994
Kristin Ljungkvist	Beteckning	Kurskod
	Självständigt arbete mastersuppsats, krigsvetenskap	2HO013
JANOWITZ I TURKIET: EN KVALITATIV FALLSTUDIE OM TURKIETS CIVIL-MILITÄRA RELATIONER OCH RISKEN FÖR MILITÄR INTERVENTION.		
<u>Sammanfattning:</u>		
<p>Turkiet är, givet dess geografiska position samt storleken på sin militärmakt (TAF), en central Nato-medlem. Landet har dock under stora delar av dess historia haft problem med att få civil kontroll över TAF. Detta har resulterat i återkommande militära interventioner med perioder av direkt eller indirekt militärt styre. När Rättvis och utvecklingspartiet (AKP) år 2002 kom till makten spåddes Turkiet gå en mer demokratisk framtid till mötes. Detta då ett närmande till EU, med målet om ett turkiskt EU-medlemskap, stod högst på agendan.</p> <p>Men hur kom de turkiska civil-militära relationerna egentligen att utvecklas och vad är statusen på dessa idag? Har den civil-militära utvecklingen gjort att risken för en militär intervention nedgått? Med dessa frågor som fond syftar denna studie till att utöka förståelsen för hur AKP:s första 18-år vid makten har påverkat de turkiska civil-militära relationerna för att därigenom, med fokus på TAF:s organisatoriska och sociala struktur, bedöma hur detta i sin tur påverkat risken för en militär intervention i den inhemska politiken.</p> <p>Studien, vilken nyttjar Janowitz teori om nya nationer, kommer fram till att Turkiets civil-militära relationer successivt utvecklats från att ha haft många likheter med idealtypen demokratiskt konkurrerande till att gradvis närma sig auktoritär en-partikontroll, vilket är den idealtyp som dominerar vid studiens tidsmässiga slutpunkt, år 2020. I takt med den civil-militära utvecklingen har den civila kontrollen över TAF stärkts avsevärt. Detta har inneburit att TAF:s organisatoriska och sociala struktur förändrats i grunden vilket gjort att risken för en militär intervention gått från att inledningsvis varit hög till att vid tiden för studiens slutskede bedömas som låg.</p>		
<u>Nyckelord:</u>		
Civil-militära relationer, Militär intervention, Morris Janowitz, Turkiet, Nya nationer.		

Innehåll

1	INLEDNING	4
1.1	<i>Bakgrund</i>	4
1.2	<i>Problemformulering</i>	5
1.3	<i>Syfte och frågeställning</i>	6
1.4	<i>Avgränsningar och Material</i>	7
2	FORSKNINGSÖVERSIKT	8
2.1	<i>Tidigare forskning</i>	8
2.1.1	Översikt av ledande civil-militär forskning.....	8
2.1.2	Civil-militära relationer i Turkiet.....	11
2.1.3	Sammanfattning tidigare forskning.....	13
2.2	<i>Studiens forskningsbidrag</i>	14
2.2.1	Studiens inomvetenskapliga bidrag.....	14
2.2.2	Studiens utomvetenskapliga bidrag.....	14
3	FORSKNINGSDESIGN	15
3.1	<i>Teori</i>	15
3.1.1	Morris Janowitz teori om civil-militära relationer i nya nationer.....	16
3.1.2	Morris Janowitz teori om vad som påverkar risken för militär intervention i nya nationer.....	17
3.1.3	Motiv till val av teori.....	19
3.1.4	Sammanfattning.....	20
3.2	<i>Metodologisk ansats</i>	21
3.2.1	Val av fall.....	22
3.2.2	Idealtypsanalys.....	24
3.2.3	Reliabilitet och Validitet.....	26
3.2.4	Textanalys, material och källkritik.....	27
3.2.5	Operationalisering av teori.....	29
3.2.6	Sammanfattning av operationalisering.....	32
4	ANALYS AV EMPIRI	34
4.1	<i>Bakgrund</i>	34
4.1.1	Kemalism.....	34
4.1.2	TAF.....	35
4.1.3	AKP.....	36
4.2	<i>Tidsperiod 1: EU-motiverade reformer 2002-2006</i>	36
4.2.1	Sammanfattning idealtypsanalys för tidsperiod 1: 2002-2006.....	39
4.2.2	Risken för militär intervention under tidsperiod 1: 2002-2006.....	41
4.2.3	Sammanfattning av risken för militär intervention under tidsperiod 1: 2002-2006.....	43

4.3	<i>Tidsperiod 2: Politiskt motiverade reformer 2007-2016</i>	43
4.3.1	Sammanfattning civil-militära relationer under tidsperiod 2: 2007-2016	50
4.3.2	Risken för militär intervention under tidsperiod 2: 2007-2016	51
4.3.3	Sammanfattning av risken för militär intervention under tidsperiod 2: 2007- 2016	53
4.4	<i>Tidsperiod 3: Kuppförebyggande reformer 2016-2020</i>	55
4.4.1	Sammanfattning civil-militära relationer under tidsperiod 3: 2016-2020	58
4.4.2	Risken för militär intervention under tidsperiod 3: 2016-2020	59
4.4.3	Sammanfattning för risken för militär intervention under tidsperiod 2: 2007- 2016	61
5	RESULTAT OCH DISKUSSION	62
5.1	<i>Resultat</i>	62
5.1.1	Svar på frågeställning 1	62
5.1.2	Svar på frågeställning 2	65
5.2	<i>Diskussion</i>	67
5.3	<i>Reflektion</i>	69
5.4	<i>Fortsatt forskning</i>	70
5.5	<i>Källförteckning</i>	71
5.5.1	Litteratur	71
5.5.2	Officiella dokument och media.....	75

1 Inledning

I detta inledande kapitel redogörs för denna studies centrala utgångspunkter. Här återfinns således studiens problemformulering, syfte och frågeställning samt en diskussion om val av avgränsningar, material samt begreppsanvändning. Initialt följer dock en bakgrundsbeskrivning i syfte att rama in studiens forskningsområde.

1.1 Bakgrund

Som en följd av Rysslands alltmer aggressiva omvärldsagerande har Sverige beslutat att ansöka om medlemskap i försvarsalliansen Nato (North Atlantic Treaty Organisation). Ett svenskt Nato-medlemskap innebär att Sverige knyts upp militärt och politiskt till Nato:s nuvarande 30 medlemsnationer. Dessa nationer har alla en skiftande historisk bakgrund och varierande grad av demokratisk mognad. De allra flesta av Nato:s medlemsnationer utgörs dock av länder som är konsoliderade demokratier med en hög grad av politisk stabilitet. Det finns dock medlemsnationer där de demokratiska institutionerna inte fullt ut är lika starka och där det politiska styret präglas av en varierande grad av auktoritära drag. En av dessa medlemsnationer utgörs av Turkiet (FH 2022).

Den Turkiska republiken har alltsedan dess grundande 1923 haft de västeuropeiska demokratierna som politisk förebild. Detta har bland annat medfört att Turkiet fick kvinnlig rösträtt redan på 1930-talet och sedan slutet av 1940-talet råder flerpartisystem med återkommande val. Turkiet blev Nato-medlem 1952 och 1999 upptogs landet formellt som kandidatland till Europeiska unionen (EU). Trots detta har den turkiska politiken återkommande präglats av turbulens och perioder av direkt eller indirekt styre från den turkiska militärmakten (TAF) sida (Sarigil 2014:173). Vid tiden för det senaste millennieskiftet spåddes dock Turkiet gå en ljus politisk framtid till mötes (Söderberg 2012:8–9).

I samband med att Rättvise- och utvecklingspartiet (AKP) bildade regering efter valet 2002 deklarerade de att dess mål var att snarast möjligt lotsa Turkiet in i EU. Detta ledde till omfattande politiska och sociala reformer vilket resulterade i att EU-medlemskapsförhandlingarna tog sin början. EU-förhandlingarna ledde dock inte fram till ett medlemskap, snarare kom Turkiet under AKP:s ledning att succesivt gå i en alltmer auktoritär politisk riktning (Söderberg 2012:6–10).

1.2 Problemformulering

I takt med Rysslands alltmer expansiva och aggressiva utrikespolitik har Svartahavsregionen återigen blivit en potentiell kollisionspunkt (Remissutkast till MSD-21 2021: 7). Detta har fått till följd att Turkiet, med dess geografiska läge kombinerat med att landet förfogar över Nato:s andra största militärmakt, nu blivit en ytterst central aktör inom Nato och implicit också för Sverige (Caliskan och Waldman 2020:124: SvD 2022). Då Turkiets betydelse succesivt ökat har också statusen avseende landets civil-militära relationer blivit allt viktigare. Såväl USA, EU samt Nato, och därigenom också Sverige, har ett intresse av att de civil-militära relationerna i Turkiet baseras på civil kontroll samt att de är förutsägbara, stabila och pålitliga.

Samtidigt som Turkiets inflytande ökat har dock landets demokratiska status succesivt utvecklats i fel riktning (FH 2022). Den politiska kontrollen är sedan 2017 samlad i presidentämbetet vilket, i skrivande stund, innehavs av AKP:s partiledare Recep Erdoğan (Cinar och Senturk 2019:109-111).

AKP:s tid vid makten har dock inte enbart påverkat de politiska styrelseformerna, det har också påverkat landets civil-militära relationer. Detta då AKP, genom civil-militära reformer, utmanat TAF:s traditionella roll som politisk maktfaktor (Kaynar 2021:2-5).

Historiskt sett har TAF agerat kraftfullt när dess maktanspråk ansetts hotade (Vatandas 2018:3). När dock AKP utmanar TAF avvek de initialt från tidigare mönster. I stället för ett förväntat kraftfullt agerande följde en, med turkiska mått, relativt mild motreaktion begränsad

till i huvudsak verbala och skriftliga missnöjesyttringar från TAF:s ledarskikt (Lenze 2016:173-174). När så en mer traditionell motreaktion, i form av en militärkupp, inträffade var det istället en fraktion inom TAF, lojala mot den muslimske predikanten Fetullah Gülen, som genomför denna utanför TAF:s ledarskikts kontroll (Gurcan 2018: 244-245).

Med avstamp i ovanstående väcks frågor kring hur de turkiska civil-militära relationerna egentligen utvecklats under AKP:s tid vid makten, och vad statusen på dessa är idag? Hur har TAF:s inre dynamik förändrats och hur kan det förklara TAF:s agerande i den turkiska civil-militära händelseutvecklingen, och hur har detta påverkat risken för en militär intervention?

1.3 Syfte och frågeställning

Med avsikt att komplettera delar av den tidigare forskningen, vilken ofta tagit sin utgångspunkt i att Turkiets civil-militära relationer präglats av en centralstyrd militärmakt vilken dominerat ett förhållandevis svagt partipolitiskt samhälle, kommer denna studie fokusera på TAF:s inre dynamik.

Mot bakgrund av ovanstående syftar denna studie till att utöka förståelsen för hur AKP:s tid vid makten påverkat de turkiska civil-militära relationerna för att därigenom, med fokus på TAF:s organisatoriska och sociala struktur, bedöma hur detta i sin tur påverkat risken för militär intervention i den inhemska politiken.

Denna studie kommer att nyttja Morris Janowitz teori om nya nationer (1964, 1975, 1977). Detta mot bakgrund av att denna erbjuder en omfattande förklaringsmodell avseende civil-militära relationer samtidigt som den också erbjuder verktyg för att studera militärmaktens organisatoriska och sociala struktur. Vilket enligt Janowitz utgör vitala komponenter avseende risken för en militär politisk intervention (1977:3).

Studiens syfte uppnås genom besvarandet av nedanstående frågeställningar.

1. *Hur kan vi, med hjälp av Janowitz teori, utöka förståelsen för utvecklingen av Turkiets civil-militära relationer under perioden 2002-2020?*
2. *Hur kan vi, med hjälp av Janowitz teori, förstå hur risken för en militär politisk intervention i Turkiet påverkats, givet genomförda förändringar i TAF:s sociala och organisatoriska struktur under perioden 2002-2020?*

1.4 Avgränsningar och Material

Studiens tidshorisont sträcker sig från 2002-2020. Motivet till detta baseras på ett antal aspekter. Initialt utgör tidsperioden AKP:s första 18 år vid makten. AKP har under hela denna period innehaft den politiska makten. Detta medger att partiets politik haft stor genomslagskraft på Turkiets civil-militära relationer. Anledningen till att avsluta studiens tidshorisont år 2020 utgörs av att detta årtal ligger i tillräcklig närtid för att kunna göra en bedömning av nuvarande status på Turkiets civil-militära relationer. Tidsperioden 2002-2020 är också intressant ur det perspektivet att detta varit en ytterst händelserik tidsperiod avseende de turkiska civil-militära relationerna, då dessa stöpts om i grunden. Sammantaget gör detta att perioden 2002-2020 är såväl relevant som aktuell att studera.

2 FORSKNINGSOÖVERSIKT

Initialt i detta kapitel presenteras en redogörelse avseende den ledande civil-militära forskningen, vilket efterföljs av en diskussion kring den civil-militära forskningen som explicit behandlar Turkiet. Kapitlet avslutas med en redogörelse för studiens inom- samt utomvetenskapliga forskningsbidrag.

2.1 Tidigare forskning

2.1.1 Översikt av ledande civil-militär forskning

Två av de civil-militära teoretikerna som haft stort inflytande på den civil-militära forskningen utgörs av Samuel P. Huntington och Morris Janowitz. Dessa bägge teoretiker var aktiva under kalla kriget och kom att utgöra grunden för den efterföljande civil-militära forskningen (Burk 2002:8-9).

Tydligast framträdande av dessa två är Huntington. Större delen av den civil-militära forskningen som publicerats efter hans banbrytande verk ”Soldier and the State” (1957) har på något sätt förhållit sig till Huntingtons idéer (Cohen 2002:242). Efter Huntington går det att skönja en uppdelning av det civil-militära forskningsfältet, där ena gruppen utgår från en sociologisk idétradition, med forskningsfokus på interaktionen mellan samhället och militären. Samtidigt som andra gruppen, i likhet med Huntington, vilar på en statsvetenskaplig tradition med fokus mot post-koloniala företeelser (Feaver 1999:212).

I ”Soldier and the State” (1957) presenterar Huntington en normativ teori innehållandes två idealtyper för politisk kontroll över militären. Dessa är objektiv respektive subjektiv kontroll. Med objektiv kontroll menar Huntington att den militära professionalismen maximeras. Detta uppnås genom en tydlig separation mellan den politiska ledningen och militären. Politiken ger militären uppgifter, hur dessa sedan löses lämnas åt militären att bestämma. I utbyte mot en omfattande militär autonomitet ger militären det politiska styret dess lojalitet (Huntington 1957:83-85).

I kontrast till den objektiva kontrollen står den subjektiva. Subjektiv kontroll leder till att militären blir en spegling av det civila styret vilket bidrar till att sudda ut linjerna dem emellan. I motsats till den objektiva präglas den subjektiva kontrollen av en officerskår med låg grad av såväl militär professionalism som autonomi (Huntington 1957:80-83).

Huntingtons syn på den objektiva kontrollen har dock fått kritik. Cohen (2002:1-14) menar exempelvis att den civila inblandningen i militära frågor ofta varit direkt avgörande för en lyckosam utgång i krig och konflikter och lyfter istället att de civil-militära relationerna bör utgöra en ojämlig dialog där de civila makthavarna alltid har sista ordet.

Samuel Finer (2002:24-27) kritiserar också Huntingtons påstående om att det specifikt är den militära professionalism som avhåller militären från att intervensera i politiken. Finer menar snarare att den militära professionen riskerar att trigga en militär intervention givet att professionen kan leda till att militären ser sig som direkt underordnad nationen snarare än det tillfälliga civila styret. Finer menar att det utöver militär professionalism också behövs en explicit tilltro till demokratins grundvalar. Vilket implicit innebär en förståelse för vikten av civil-kontroll över militären.

Den mest tongivande teoretikern från den sociologiska idétraditionen utgörs av Morris Janowitz. I hans verk ”The Professional Soldier: A Social and Political Portrait” (2017) menar Janowitz att nyckeln till en robust civil kontroll över militären utgörs av att minimera klyftan mellan militären och övriga samhället. Detta menade Janowitz mot bakgrund av att han ej trodde att en isolering av militären skulle hålla dem utanför politiken. Janowitz menar att klyftan mellan militär och samhälle kan överbryggas genom ett citizen-soldier ideal där alla medborgare genomför någon typ av samhällstjänst (Janowitz 2017:7-13).

Feaver (1996:166) kritiserar dock Janowitz för att inte fullt ut förklara den militära professionalism samt vilka mekanismer som gör att denna kommer förlikas sig med civil överhöghet. Han får medhåll av James Burk (2002) som menar att såväl Huntington som

Janowitz teorier inte fullt ut är applicerbara på dagens kontext. Detta då deras teorier är skapade och anpassade efter suveräna stater som agerar enskilt vilket står i kontrast mot dagens säkerhetspolitiska situation med multinationella koalitioner och privata arméer. Burk menar därför att en ny teori, baserad på en federal maktfördelningsmodell, bör tas fram (Burk 2002:22-24).

I kontrast till såväl Huntington som Janowitz står Rebecca Schiffs Concordans teori. Hon menar att de civil-militära relationerna avgörs i ett samspel mellan den civila eliten, militären och befolkningen. Huruvida de civil-militära relationerna formas i enlighet med strikt separation eller inte, är upp till inblandande parter att avgöra. Då alla länder har olika kulturella och historiska särdrag gör detta att vägen till optimal civil kontroll tenderar att variera länder mellan (Schiff 2009:43-44). I likhet med Janowitz och Cohen upplever Schiff att den militära effektiviteten gynnas av nära relationer mellan den civila eliten, militären och befolkningen.

I motsats till ovanstående normativa idéer erbjuder Michael C. Desch en mer deskriptiv teori. Desch menar att graden av interna och externa hot har stor inverkan på ett lands civil-militära relationer. Desch menar att den bästa indikatorn avseende statusen på de civil-militära relationerna utgörs av vems vilja som triumferar vid meningsskiljaktigheter mellan politiken och militären (Desch 1998:391). I likhet med Huntington förordar Desch en objektiv kontroll av militären (Desch 1996:13-14).

Deborah Avant (1994) samt Peter Feaver (2003) är två amerikanska statsvetare som beskriver de civil-militära relationerna i en demokrati genom formen av en arbetsgivares (principal) och arbetstagares (agent) perspektiv. Militärmakten, i egenskap av agent, får genom sin principal, vilken utgörs av politiken, mandatet att ansvara för nationens militära säkerhet. Militären blir på detta sätt en expert inom eget ansvarsområde vilken blir behjälplig samt ansvarig inför politiken. Detta hierarkiska förhållande gör att de civila makthavarna med hjälp av olika åtgärder kan påverka militären att foga sig under det civila styret (Feaver 2003:86-95).

Även Huntington är inne på snarlika tankegångar när han lyfter att:

The superior political wisdom of the statesman must be accepted as a fact. If the statesman decides upon war which the soldier knows can only lead to national catastrophe, then the soldier, after presenting his opinion, must fall to and make the best of a bad situation.

(Huntington 1957:76-77)

Charles Moskos (1977), som till stora delar inspirerats av Janowitz, diskuterar också förutsättningarna för demokratisk civil kontroll när han med hjälp av egenskaperna institution och yrke beskriver militärmaktens sociala organisering. Enkelt beskrivet kan militären som institution liknas med Huntingtons definition av militär professionalism, medan militären som yrke ligger nära Janowitz tankegångar.

Demokratiteoretikern Narcis Serra kritiserar Moskos då han menar att uppdelningen mellan militären som en institution eller ett yrke ej är lika definitiv som Moskos gör gällande. Serra menar att alla militärmakter i olika grad har bägge delar i sig (2010:57). Serra (2010:58) håller dock med Moskos om att risken för en militärmakt att utveckla antidemokratiska värderingar ökar i ett land med en svag demokratisk förankring. I dylika fall utgör detta ett distinkt hot mot den grundläggande civila kontrollen.

2.1.2 Civil-militära relationer i Turkiet

Avseende den civil-militära forskningen som explicit behandlar Turkiet visar litteraturen i huvudsak två stora debatter avseende vad som format de turkiska civil-militära relationerna. Den ena sidan menar att de avgörande faktorerna kan spåras till personkaraktäristika, hos såväl militära som politiska ledare (Lenze 2016: Cilliler 2016: Sahin 2018: Esen 2021). Denna sida för fram argument i linje med att personliga relationer mellan ledande politiker och generaler inom TAF ofta varit direkt avgörande för de civil-militära relationerna.

Den andra sidan av debatten förklarar utvecklingen som mer avhängd på yttre påverkan, vilket tvingat de inhemska turkiska aktörerna att agera (Bal 2014: Guler & Bölücek 2016: Kaynar 2017: Demir och Bingöl 2020: Haugom 2019). Här målas starten för Turkiets EU-medlemskapsförhandlingar upp som en händelse vilken fått stor genomslagskraft. Detta då krav på demokratiseringsåtgärder från EU, utgjorde startskottet för omfattande civil-militära reformer vilka påverkade den civil-militära maktbalansen till de civila makthavarnas fördel. Här finns dock även spår av en intern debatt. Exempelvis lyfter Bal (2014) och Haugom (2019) fram att folkviljan i riktning mot ett turkiskt EU-medlemskap skapade ett inre tryck vilket pressade, såväl civila som militära makthavare, till att genomföra reformer. I det politiska landskap som då uppstod lyckades AKP bäst nyttja situationen vilket bidrog till att de stärkte sin maktbas.

Demir och Bingöl (2020) menar dock att den avgörande faktorn, vilket möjliggjorde att reformarbetet ens påbörjades, ligger i kalla krigets slut. Genom detta minskade betydelsen av Turkiet strategiska läge, vilket i sin tur ledde till att ett antal nationer, som tidigare haft överseende med Turkiets demokratiska underskott, nu tydligare kom att kräva förändringar i demokratisk riktning.

Kubicek (2020), som positionerar sig någonstans i mitten av denna debatt, menar att AKP:s demokratiska reformer var såväl efterlängtrade som nödvändiga. Detta givet att det största hotet mot demokrati primärt utgjorts av TAF. Förblindade av att AKP lyckades minska TAF:s inflytande dröjde det dock alltför länge innan akademiker och civilsamhället uppmärksammade den demokratiska eroderingen som AKP:s politik resulterade i.

Zeki Sarigil (2014) förstärker Kubiceks tankegångar angående att TAF utgjort det huvudsakliga demokratiska hotet. Detta då Sarigil belyser att TAF under perioder haft rollen som överordnad gentemot politiken. Detta förhållande har dock de genomförda demokratireformerna kommit att ändra på. Sarigil (2014:185-186) påtalar dock att med makt följer ansvar, såväl gentemot underordnade som överordnade. Implicit kan detta tolkas som att Sarigil menar att AKP ej fullt ut tagit detta ansvar kopplat mot den ökade repressiviteten vilken succesivt växt fram under partiets styre.

2.1.3 Sammanfattning tidigare forskning

Gällande den ledande civil-militära forskningen går det att urskilja tre huvudlinjer i forskningsfältet. Den första linjen, vilken är baserad på Huntingtons tankar, förespråkar en tydlig separation mellan militären och det civila styret. Den andra linjen, baserad på Janowitz, menar att klyftan mellan militären och det omgivande civila samhället bör minimeras. Den tredje linjen, representerad av bland annat Burk och Schiff, lyfter att dagens komplexa världsbild ändrat spelreglerna så pass mycket att helt nya teoretiska utgångspunkter måste skapas.

Avseende den civil-militära forskningen som behandlar Turkiet, är ett utmärkande drag att den sällan tar sin utgångspunkt från den turkiska militärmaktens inre struktur. Snarare beskrivs ofta de civil-militära relationerna i Turkiet som präglade av en i stort sett enhetlig centralstyrd militärmakt vilken kommit att dominera det förhållandevis svaga och splittrade, partipolitiska samhället. De demokratiska förändringar vilka skett sedan början av 2000-talet, förklaras ofta i ljuset av en nyfunnen inrikespolitisk enighet i kombination med ett internt och externt tryck avseende krav på politiska reformer.

Detta är en, i vissa stycken förenklad bild av verkligheten, då TAF:s roll i det demokratiska förändringsarbetet inte belyses i tillräcklig omfattning. Delar av den nuvarande forskningen förbigår således, genom att inte fokusera i tillräcklig omfattning på förändringar i TAF:s organisation och sociala struktur, en viktig komponent vilken haft stor inverkan på de turkiska civil-militära relationerna. Detta visades inte minst genom militärkuppförsoket år 2016 vilket genomfördes utanför TAF:s ordinarie befälsstruktur (Ulucakar (2020:1-2)).

Mot bakgrund av ovanstående kontextualiseras följaktligen studiens syfte. Vilket utgörs av att utöka förståelsen för hur AKP:s tid vid makten har påverkat de turkiska civil-militära relationerna för att därigenom, med fokus på TAF:s organisatoriska och sociala struktur, kunna bedöma hur detta i sin tur påverkat risken för militär intervention i den inhemska politiken.

2.2 Studiens forskningsbidrag

2.2.1 Studiens inomvetenskapliga bidrag

Avsikten med denna studie är att lämna ett empiriskt bidrag avseende civil-militära relationer i Turkiet. Då stora delar av den tidigare forskningen utgår från att Turkiets civil-militära relationer präglats av en enhetlig och centralstyrd militärmakt vilken dominerat ett tämligen svagt partipolitiskt samhälle, önskar denna studie nyansera denna bild.

Genom att fokusera på TAF:s inre struktur och hur denna påverkats av den civil-militära utvecklingen önskar således denna studie bidra med en ökad förståelse kring vad som föranlett TAF:s agerande i den civil-militära kontexten samt på vilket sett detta påverkat risken för en militär intervention.

Sammantaget är förhoppningen att detta tydliggör hur TAF påverkats av en ökad civil kontroll, vilket i sin tur kan ligga till grund för att utöka förståelsen kring följderna avseende ökad civil kontroll av militärmakter i andra nya nationer, vilka likt Turkiet befinner sig i den demokratiska transitionsprocessen. Möjligheten för mer omfattande generaliseringar av studiens resultat är dock begränsade då denna studie enbart fokuserar på fallet Turkiet.

2.2.2 Studiens utomvetenskapliga bidrag

I maj 2022 lämnade Sverige, tillsammans med Finland, in medlemsansökan till försvarsalliansen Nato. Ett Nato-medlemskap skulle innebära att Sverige knyts upp politisk och militär gentemot Nato och dess medlemsnationer. Således skulle Sverige därmed, direkt eller indirekt, påverkas av utvecklingen av Turkiets civil-militära relationer.

Genom Rysslands allt mer aggressiva agerande har Svartahavsregionen blivit av allt större intresse. Detta har även påverkat Sverige. I utkastet till kommande Militärstrategisk doktrin (Försvarsmakten 2021:7) beskrivs Svartahavsregionen som det område i Europa där

Rysslands intressen tydligast ställs mot europeiska nationers och USA:s intressen. Vidare tecknas bilden av att en norrsydlig front, från Arktis i norr till Svartahavet i söder, växt fram (Försvarsmakten 2021:9).

Sammantaget gör detta att Turkiets roll i Svartahavsregionen blivit allt mer central. Detta gör att även Sverige påverkas av händelseutvecklingen avseende Turkiets civil-militära relationer. Detta innebär att det ligger i Sveriges, såväl som i USA:s, Nato:s samt EU:s intresse att de civil-militära relationerna i Turkiet är stabila, pålitliga och förutsägbara. Således utgör studier, som erbjuder en utökad förståelse och en ökad insikt i dynamiken, avseende Turkiets civil-militära relationer något som är av största vikt även för Sverige.

3 FORSKNINGSDSIGN

I detta kapitel presentas initialt studiens valda teori. Detta efterföljs av en metoddiskussion, vilken syftar till att hjälpa läsaren förstå motiven för studiens metodologiska vägval. Sist i kapitlet operationaliseras studiens teori i syfte att nå relevanta teoretiska indikatorer. Dessa indikatorer ligger därefter till grund för möjligheten att genomföra studiens empiriska analys vilket i sin tur möjliggör besvarandet av studiens forskningsfrågor.

3.1 Teori

Janowitz lägger fram sin teori om nya nationer i de tre verken ”Military in the Political Development of New Nations” (1964) ”Military Conflict” (1975) samt ”Military Institutions and Coercion in the Developing Nations” (1977).

Janowitz (1964:V) gör där en uppdelning mellan gamla och nya nationer, där gamla utgörs av traditionella västliga industrinationer medan nya utgörs av nationer i Asien och Afrika vilka blivit självständiga efter andra världskriget. Till dessa nya nationer räknas bland annat Turkiet, detta trots att republiken Turkiet de facto utropades redan 1923 (1964:104).

3.1.1 Morris Janowitz teori om civil-militära relationer i nya nationer

Janowitz (1977:80-81) menar att nya nationer utmärks av att de civila institutionerna ej är lika starka som i de äldre industrialiserade nationerna. Detta medför att militärmakten i de nya nationerna, traditionellt har ett stort inflytande i de ekonomiska, sociala samt politiska besluten. Vidare menar Janowitz (1977:100) att de nya nationerna har en viktig komponent gemensam vilket utgörs av att samtliga valt att genomföra någon form av moderniseringsprocess, vilket innebär att de gamla traditionella strukturerna succesivt bytts ut mot nya. Mot bakgrund av detta verkar således samtliga militärmakter i de nya nationerna utifrån en omgivning i förändring.

I syfte att möjliggöra att analysera nya nationers civil-militära relationer har Janowitz (1975:138-140) tagit fram fem idealtyper. Dessa är:

- (1) *Auktoritär personlig kontroll*: Denna modell är vanlig i nya nationer vilka just påbörjat sin moderniseringsprocess. Den politiska makten bygger på en personcentrerad och traditionell bas, exempelvis en klan, eller en nyutvecklad personbaserad autokrati. Militärmakten är i regel svag och existerar mest som en symbol i syfte att markera landets suveränitet.
- (2) *Auktoritär en-partikontroll*: Denna modell bygger på en stark auktoritär politisk ledare som styr utan parlamentarisk översyn. Polismakten och/eller paramilitära institutioner kontrollerar militärmakten och fungerar som en motvikt mot densamma. Militärmakten är ofta liten i storlek med begränsad autonomitet och inflytande.
- (3) *Demokratiskt konkurrerande*: Denna modell bygger på ett konkurrerande, eller semi-koncurrerande, politiskt system. I dessa länder tävlar politiska partier sida vid sida med civilsamhället om inflytande. I regel finns ett dominerande politiskt parti, detta tillåter

dock en viss grad av politisk konkurrens. Styrkan i de civila institutionerna hindrar militärt inflytande.

(4) *Civil-militär koalition*: I denna modell har militären utökat sitt politiska inflytande vilket gjort den till en politisk maktfaktor. Den politiska konkurrensen försvagas och det styrande politiska partiet sitter i regeringsställning tack vare att militären så tillåter. Militären spelar en aktiv roll i politiken och styr, öppet eller i kulisserna, genom stöd till politiska partier och/eller genom andra inflytelserika grupper i samhället. Militären kan i vissa fall också agera domare mellan konkurrerande politiska partier eller andra civila maktstrukturer. Perioder av direkt militärt styre eller teknokratstyre sanktionerat av militären förekommer, dock med uttalat syftet att återlämna makten till politiken.

(5) *Militär oligarki*: I denna modell har perioder av militärt styre, eller av militären sanktionerat teknokratstyre, blivit permanent. Det politiska initiativet ligger helt hos militären. De civila politiska grupperna blir i denna modell kraftigt förminskade och kan även utsättas för förtryck.

3.1.2 Morris Janowitz teori om vad som påverkar risken för militär intervention i nya nationer

Kapaciteten för en given militärmakt i en ny nation att agera politiskt är inte självklar. Med syfte att söka svar på vad som påverkar risken för militärmakten att agera politiskt har Janowitz (1977:107-150) tagit fram fem parametrar. Dessa parametrar kommer att studeras från ett strukturellt perspektiv i syfte att få en bred bild av parametrarnas påverkan på TAF. Janowitz (1975:136-137; 1977:103) menar att då dessa fem parametrar kan variera över tid gör också att risken för militärmakten att agera politiskt tenderar att skifta. Dessa fem parametrar är:

(1) *Organisatoriskt format*: Janowitz (1977:107-116) menar att militärmaktens möjlighet att intervensera politiskt bygger på dess innehav av våldsmonopol, dess etiska synsätt samt militärens status i samhället som helhet. Janowitz menar att det ofta är armén som

planerar och genomför en militär intervention, således utgör en stark och välorganiserad armé en viktig komponent vid en politisk intervention. Därutöver framhåller Janowitz att en strikt separation i ansvarsfördelningen mellan internt och externt våld tenderar att minska risken för militär intervention i politiken. I de länder där militären har en semipolisiär roll tenderar risken för militär intervention att öka.

(2) *Förmågan hos officerarna att axla politiskt ansvar:* Janowitz (1977:115-125) menar att trots att officerarnas arbetsuppgifter och krav på kompetens, i allt större utsträckning, kommit att likna det civila samhället har dock militära officerare vissa begränsningar. Dessa begränsningar ligger i dess, generellt sett, underutvecklade kompetens avseende förmågan att förstå, förhandla och kommunicera med parter utanför den militära sfären. Detta gäller särskilt officerare i nya nationer, givet dessa nationers relativt svaga statliga institutioner i kombination med en relativt låg grad av parlamentarisk och juridisk kontroll av militärmakten. Sammantaget gör detta att många nödvändiga förmågor i syfte att axla politiskt ansvar saknas hos många officerare. Janowitz menar dock att i de länder där det finns militära karriärvägar vilket leder till befattningar där politisk erfarenhet kan ackumuleras föreligger en förhöjd risk för militär intervention i politiken.

(3) *Rekryteringsmönster och utbildning:* I nya nationer tenderar officerskåren att rekryteras ur samhällets mellan- samt lägre skikt. Detta gör att många av officerarna inte har personlig anknytning eller övervägande gemensamma intressen med den inhemska civila eliten. Detta innebär vanligtvis att officerare i nya nationer förespråkar en modernisering av samhället och dess traditionella strukturer. Även officersutbildningen i nya länder tenderar att förespråka en positiv syn på modernisering. Ju tydligare drag officerskåren och officersutbildningen har av modernism desto större är risken för en militär intervention. (Janowitz 1977:125-139).

(4) *Professionell och politisk övertygelse:* Janowitz (1977:139-142) menar att det inte finns någon enhetlig politisk ideologi hos militären i nya nationer. Icke desto mindre finns ett antal distinkta drag vilka tenderar att prägla de nya nationernas militärmakter. Dessa drag utgörs av en hög grad av nationalism, en hög acceptans avseende statlig kontroll samt en

misstro gentemot den civila politiska klassen. Ju tydligare dessa drag framträder desto större är risken för en militär intervention. Officersutbildningen i nya länder har ofta fokus på att skapa en gemensam officersidentitet snarare än att värdesätta förmågan till självkritik. Resultatet av detta blir därför en officerskår vilken har en underutvecklad, men stark, känsla av politisk övertygelse vilket bidrar till att förstärka ovan beskrivna drag.

- (5) *Sammanhållning*: Känslan av sammanhållning samt förmågan till kollektivt handlande är central för militärens förmåga att intervensera politiskt (1977:143-150). Ju högre grad av intern sammanhållning desto högre är militärmaktens förmåga att genomföra samt kontrollera en politisk intervention. Är militärmakten däremot splittrad och den interna sammanhållningen svag, leder detta till en fragmenterad och instabil politisk intervention. I dessa sammanhang föreligger en stor risk för kontrakupper iscensatta av andra delar inom militärmakten. Sammanhållning byggs bland annat genom militär träning eller indoktrinering. I de militärmakter där ett tydligt, på förhand klargjort, befordringssystem finns på plats tenderar sammanhållningen att öka. I de fall där ett etablerat befordringssystem rubbas riskerar spänningar rörande nykomna eller uteblivna befordringmöjligheter att splittra officerskåren.

3.1.3 Motiv till val av teori

Anledningen till valet av Janowitz teori om nya nationer ligger primärt i att Janowitz på ett utförligt sätt lyckas lägga fram en omfattande förklaringsmodell avseende civil-militära relationers inverkan på militärmaktens inre struktur. Detta gör att Janowitz möjliggör att studera vilken påverkan strukturella förändringar, inom militärmakten, har på risken för en militär intervention, vilket utgör en central fråga för denna studie.

Vidare kan alltså konstateras att Janowitz teorier bärande delar fortfarande är aktuella. De politiska skiljelinjerna går fortfarande i allt väsentligt mellan demokratier och olika typer av autokratier. På samma sätt som att militärmaktens inre struktur i kombination med svaga

civila institutioner fortfarande är parametrar vilka till stor del inverkar på risken för en militär politisk intervention.

Det som talar till Janowitz nackdel är att teorin är en produkt från kalla kriget. Världen har naturligtvis förändrats en hel del sedan dess. Därutöver har också ett flertal mer moderna civil-militära teorier tillkommit. Gemensamt för flertalet av de nyare teorierna är dock att de är anpassade för demokratiskt mogna västerländska nationer. Detta gör att dessa ej fullt ut kan appliceras på Turkiet. Detta då Turkiet, i allt väsentligt, är en nation som fastnat i den demokratiska transitionsprocessen. Landets historia präglas av demokratiskt underskott med återkommande militär intervention (Söderberg 2012:7-9). Detta har medfört att de demokratiska institutionerna ej kunnat växa sig tillräckligt starka för att ha styrkan att fullt ut ställa militärmakten under civil kontroll (Kubicek 2020).

I början av detta arbetes studerade tidsperiod var Turkiet således till stora delar kvar i samma situation som landet befann sig i då Janowitz skrev sin teori om nya nationer. Detta tydliggörs ytterligare då Janowitz påpekar att alla nya nationer har gemensamt att de genomfört någon typ av samhällsmoderniseringsprocess (1977:100). I Turkiets fall är denna moderniseringsprocess ännu ytterst påtaglig vilket gestaltas av den tydliga skiljelinjen mellan landets sekulära styrelseform, vilken stöds av stora delar av den utbildade storstadseliten, och de mer traditionella konservativa delarna av befolkningen vilka egentligen aldrig anammat de sekulära idéerna fullt ut (Söderberg 2012:4-6; Finer 2002:112).

Mot bakgrund av ovanstående finner jag att Janowitz teori om nya nationer, än idag, är såväl aktuell som applicerbar, särskilt på den nya nationen Turkiet.

3.1.4 Sammanfattning

Sammanfattningsvis utgörs denna studies teoretiska ramverk av Janowitz teori om nya nationer. I syfte att utöka förståelsen för hur AKP:s tid vid makten påverkat utvecklingen av de turkiska civil-militära relationerna kommer Janowitz fem idelatyper att nyttjas. Med detta som fond kommer därefter Janowitz fem parametrar att användas för att, med fokus på TAF:s

organisatoriska och sociala struktur, bedöma hur risken för en militär politisk intervention har förändrats under perioden 2002-2020. För att göra Janowitz teori applicerbar för denna studie kommer teorin om nya nationer att operationaliseras under rubrik 3.2.5.

3.2 Metodologisk ansats

Denna studie genomförs inom ramen för en kvalitativ traditionell fallstudie (Esaiasson et al 2017:109). Den kvalitativa fallstudien passar väl när syftet är att svara på frågor om hur och varför (Yin 2018:8-11). Genom att besvara studiens forskningsfrågor ämnar denna studie utöka förståelsen för hur AKP:s tid vid makten har påverkat de turkiska civil-militära relationerna för att därigenom, med fokus på TAF:s organisatoriska och sociala struktur, bedöma hur detta påverkat risken för TAF att intervensera i den inhemska politiken.

En av möjligheterna med den kvalitativa fallstudien utgörs av att denna tillåter forskaren att fånga komplexiteten i ett avgränsat fall. I motsats till många kvantitativa metoder, vilka bryter ned fallet i kvantifierbara variabler, ligger fallstudien mer på beskrivningar och tolkningar. Detta gör att ett mer djupgående holistiskt perspektiv gentemot det aktuella fallet medges (David och Sutton 2019:151-154; Denscombe 2017:58). Begreppet traditionell fallstudie kan dock vara svårt att särskilja från begreppet jämförande fallstudie. Skillnaden dem emellan ligger i antalet studerande kontexter. I de fall analysenheterna registreras inom två eller flera kontexter räknas det som en jämförande fallstudie. Om analysenheterna registreras inom en enskild kontext är det i regel att betrakta som en traditionell fallstudie (Esaiasson et al 2017:109). Dock är det ovanligt med renodlade traditionella fallstudier då de flesta fallstudier innehåller komparativa inslag, vilket även är fallet i denna studie. Kontexten i denna studie utgörs av Turkiets civil-militära relationer under perioden 2002-2020. Studiens komparativa inslag utgörs av att kontexten delas in i tre analysenheter, vilka utgörs av tre separata tidsperioder, som jämförs sinsemellan i syfte att teckna en bild av hur de turkiska civil-militära relationerna succesivt utvecklats under 2002-2020. Därigenom öppnas möjligheten att dra slutsatser avseende hur denna utveckling påverkat risken för en militär politisk intervention.

Studiens design vilar på en teorikonsumerande utgångspunkt med en deduktiv ansats. Detta såttillvida att fallet Turkiet står i centrum och förklaras och förstås genom en på förhand utvald teori. Detta gör att fokus ligger på att med hjälp Janowitz teori om nya nationer förstå det studerade fallet (Esaiasson et al 2017:42). En studie som likt denna har en teorikonsumerande deduktiv utgångspunkt nyttjar således Janowitz teori som ett analytiskt verktyg vid såväl insamlandet samt analysen av data i syfte att utöka förståelsen av det studerade fenomenet (Rienecker och Jörgensen 2017:172).

3.2.1 Val av fall

Val av fall är en viktig komponent i en fallstudie. Detta är dock inte alltid enkelt då det inte råder full konsensus avseende vad som utgör ett fall. Vissa menar att ett fall utgörs av ett avgränsat system, exempelvis en familj eller tidsperiod. Andra menar dock att fallet aldrig kan vara helt avgränsat från påverkan av en yttre kontext (David och Sutton 2019:149-150). David och Sutton (2019:150-151) menar att ett fall alltid har ett visst mått av inre sammanhållning samtidigt som det alltid påverkas utifrån, fallet är således aldrig fullständigt avgränsat. Detta resonemang får också medhåll av Denscombe (2017:56-57) som menar att det viktiga avseende valet av fall är möjligheten att i tillräcklig omfattning isolera dess kontext, oavsett vad denna består i, i syfte att göra fallet forskningsbart. Sammantaget indikerar detta på att det i valet av fall är viktigt att forskaren förstår huruvida fallet utgör en naturligt förekommande enhet eller om avgränsningar måste göras samt huruvida fallet fokuserar på det specifika eller det allmänna. Det vill säga representerar fallet en unik situation som ska studeras på sina egna villkor eller representerar det ett bredare spektrum av liknande fall där studier av det specifika fallet ger forskaren utökad kunskap om det generella (David och Sutton 2019:151).

Denna studies fall utgörs av Turkiet. Turkiet är ett fall av en ny nation där de civil-militära relationerna sedan mitten av 1900-talet till stora delar präglats av instabilitet med återkommande militärkupper och perioder av direkt eller indirekt militärt styre (McCaskey och Grant:2021). År 2002 skedde dock en större förändring i den turkiska politiken. Efter

decennier med svaga koalitionsregeringar och hoppande majoriteter fick det nybildade AKP tvåtredjedelars majoritet i parlamentet och kunde bilda en majoritetsregering. Sedan dess har AKP innehaft regeringsmakten, och sedan 2007 även presidentmakten (Demir och Bingöl 2018:182-183). Mot bakgrund av detta syftar denna studie till utöka förståelsen för hur AKP:s tid vid makten påverkat de turkiska civil-militära relationerna för att därigenom, med fokus på TAF:s organisatoriska och sociala struktur, bedöma hur detta påverkat risken för TAF att intervensera i den inhemska politiken.

I syfte att kunna jämföra och identifiera förändringar, avseende den civil-militära utvecklingen såväl som riskbilden för en militär intervention, kommer perioden 2002-2020 att delas in i tre separata tidsperioder, där varje tidsperiod utgör en analysenhet. Brytpunkten mellan respektive tidsperiod baseras på vad som styr motiven och drivkrafterna bakom de civil-militära relationerna vid tiden för respektive tidsperiod.

Sammanfattningsvis innebär detta att denna studies huvudsakliga fall utgörs av civil-militära relationer i Turkiet under perioden 2002-2020 och de tre analysenheterna utgör tre separata fall i fallet.

Nedan följer en förklaring till studiens tre analysenheter, vilka utgörs av tidsperiod 1-3:

Tidsperiod 1: EU-motiverade reformer 2002-2006

Under tidsperiod 1 sker den första större civil-militära reformvågen. Under denna tidsperiod var de demokratiska reformerna till stora delar motiverade av ett hägrande turkiskt medlemskap i EU (Gursoy 2014:267-268). Såväl det turkiska samhällets som TAF:s stöd för ett EU-medlemskap var starkt vilket gjorde att reformarbetet hade ett brett stöd (Demir och Bingöl 2018:181). I slutet av analysenhet 1, i takt med att EU-förhandlingarna drog ut på tiden kom alltmer auktoritära drag från AKP-regeringen att framträda vilket medförde att de turkiska maktavarnas demokrativilja sakta mattades av (Ciddi 2022:472; Söderberg 2012:22-23).

Tidsperiod 2: Inrikespolitiskt motiverade reformer 2007-2016

Under denna tidsperiod går de turkiska EU-medlemskapsförhandlingarna i stå. Reformerna styrs därför under den andra vågen mer av den inhemska turkiska dynamiken snarare än påtryckningar utifrån. Under denna period konsoliderar AKP sin makt genom att överta såväl regeringsmakten som presidentämbetet. Detta samtidigt som den civila kontrollen över TAF blir alltmer påtaglig (Cinar och Senturk 2019:109). Tidsperiod 2 sträcker sig fram till militärkuppöversöket i juli 2016.

Tidsperiod 3: Kuppöversbyggande reformer 2016-2020

Denna tidsperiod präglas av efterdyningarna av den misslyckade militärkuppen 2016. Stora delar av de civil-militära reformerna som genomfördes syftade till att förstärka den civila kontrollen över TAF för att förhindra framtida kuppöversök. Politisk sett går Turkiet, år 2017, från ett parlamentariskt styrelseskick till ett exekutivt presidentstyre. Detta innebär att presidentämbetet ges såväl rollen som statsöverhuvud som regeringschef. Erdoğan väljs 2018 till Turkiets förste exekutiva president vilket gör att stora delar av den politiska makten därefter ligger samlad hos honom personligen (Cinar och Senturk 2019:111-113).

3.2.2 Idealtypsanalys

I syfte att fastställa hur AKP:s tid vid makten påverkat utvecklingen av de turkiska civil-militära relationerna kommer Janowitz idealtyper, avseende civil-militära relationer i nya nationer, att användas. Begreppet idealtyp härrör från den tyske sociologen Max Weber, som menade att idealtypen betecknar en analytisk konstruktion vilken kan nyttjas som måttstock för verkliga empiriska fenomen (Bergström och Svärd 2018:147).

Idealtypsanalysen lämpar sig väl då gradskillnader, snarare än absoluta klassificeringar eftersöks. Idealtyper utgörs i grunden av en överdriven och förenklad, dock ej förfalskad, bild av verkligheten. Idealtypens syfte är att identifiera och isolera de viktigaste egenskaperna i

det studerade fenomenet. Enkelt beskrivet pekar idealtyperna ut de aspekter vilka är utmärkande och kännetecknande avseende de fenomen som ska studeras (Esaiasson et al 2017:140; Bergström och Svärd 2018:148).

Idealtypen existerar nödvändigtvis inte i verkligheten, snarare utgör den en teoretisk abstrakt konstruktion. Nyttan med att använda idealtyper ligger således inte i att idealtypen motsvarar verkligheten, snarare ligger värdet i att idealtypsmodeller lyfter fram ett antal utmärkande drag avseende ett specifikt fenomen. Detta i sin tur låter forskaren studera verkligheten med utgångspunkt från idealtypernas mer renodlade bild. Genom att studera idealtypernas spårbarhet i verkligheten möjliggörs såväl jämförelser som generaliseringar avseende bland annat historiska processer och politiska system (Della Porta och Keating 2008:206).

Viktigt att påpeka är dock att idealtyper inte ska uppfattas som den ideala definitionen av ett specifikt fenomen. Ej heller ska de uppfattas som ett medelvärde, snarare ska det ses som en beskrivning vilken betonar vissa egenskaper i syfte att tydliggöra särdragen hos ett visst fenomen eller sammanhang (Bergström och Svärd 2018:148).

I denna studie kommer Janowitz idealtyper att operationaliseras i analysverktyg 1, vilket kommer att nyttjas i syfte att beskriva utvecklingen av de civil-militära relationerna i Turkiet under perioden 2002-2020 (se rubrik: 3.2.5). Genom att undersöka vilken eller vilka av Janowitz idealtyper som dominerat de turkiska civil-militära relationerna samt i vilken utsträckning eventuella förändringar avseende dominerande idealtyp har skiftat över tid kommer en bild av utvecklingen av de turkiska civil-militära relationerna kunna tecknas. Resultatet av detta ligger sedan till grund för att, genom analysverktyg 2, bedöma hur risken för en militär intervention i Turkiet påverkats givet utvecklingen av landets civil-militära relationer. Analysverktyg 2 utgör dock ingen idealtypsanalys, då detta bygger på Janowitz fem parametrar vilka fokuserar på TAF:s organisatoriska och sociala struktur. Dessa parametrar är snarare att betrakta som reella indikatorer då dessa ligger betydligt närmare verkligheten än idealtyperna.

3.2.3 Reliabilitet och Validitet

Operationaliseringen av Janowitz teori är utformad, enligt min tolkning, av vad som utgör Janowitz teoris bärande delar. De två analysverktygen, som operationaliseringen av teorin resulterar i, nyttjas konsekvent genom hela den empiriska analysen. På så sätt optimeras möjligheten att analysen mäter rätt saker på ett konsekvent sätt samtidigt som risken för systematiska fel minimeras. Sammantaget inverkar detta positivt på studiens begreppsvaliditet samt möjligheten att replikera studien (David och Sutton 2019:220-221, Esaiasson et al 2017:59-60).

Dock går det ej att utesluta att subjektivitet omedvetet påverkat framtagandet av studiens analysverktyg. Detta gäller också datainsamlingen, från urvalet av texter till analysen av texterna. Detta då jag som individ har en egen förförståelse och yrkesmässig bakgrund som omedvetet kan ha påverkat detta arbete. Dock har en hög grad av självmedvetenhet samt reflektion i enighet med de forskningsetiska riktlinjerna avseende detta problem funnits med mig under arbetets gång (Swedish Research Council: 2017). Detta har bland annat medfört att jag återkommande jämfört Janowitz tre teoretiska verk (1964: 1975:1977) med varandra för att erhålla återförsäkran avseende att min uppfattning om Janowitz teoretiskt bärande delar stämmer. På samma sätt har jag också jämfört mitt empiriska sekundärmaterial sinsemellan i syfte att säkerställa generell samstämmighet. Sammantaget har detta medfört att den interna validiteten stärks. Avseende studiens externa validitet, det vill säga möjligheten att göra generaliseringar är jag dock vaksam. Studien kan troligtvis bidra till en ökad förståelse avseende civil-militära relationer i nya nationer, men då studien enkom behandlar den turkiska kontexten, och dess specifika karaktäristika, bör eventuella generaliseringar göras med största försiktighet (Esaiasson et al 2017:58-59).

3.2.4 Textanalys, material och källkritik

Bearbetningen av denna studies empiri tar sin utgångspunkt från en kvalitativ textanalys. Detta innebär att fokus ligger i att tolka och förstå stora mängder textmassa. Den kvalitativa ansatsen fokuserar således på att ta fram de djupare delarna ur textens innehåll. Genom inläsning av textens delar, helhet samt dess tillhörande kontext når forskaren en bredare förståelse för textens innehåll vilket möjliggör att identifiera och finna textens, ofta dolda, underliggande innebörd. Detta gör att den kvalitativa metoden lämpar sig väl när forskaren, likt i denna studie, eftersträvar att tränga in på djupet i ett specifikt fall i syfte att finna en rimlig och sannolik slutsats (Esaiasson et al 2017:198, 211-212).

Då empirin i denna studie filtrerats genom två analysverktyg, där analysverktyg 1 baseras på en idealtypsanalys och analysverktyg 2 består av parametrar vilka operationaliserats till indikatorer, innebär detta att textanalysen gentemot respektive analysverktyg till viss del skiljer sig åt. Då en idealtypsanalys öppnar för generaliseringar kommer fokus i textanalysen för analysverktyg 1 ligga på att eftersöka tydliga likheter eller avvikelser gentemot idealtyperna. Detta i syfte att kunna på- eller avvisa idealtypernas spårbarhet i det undersökta materialet. Textanalysen kopplat mot analysverktyg 2 kommer fokusera på att finna förekomsten av respektive parameter i empirin samt på vilket sätt aktuell parameter påverkats givet utvecklingen av de civil-militära relationerna, vilket i sin tur påverkar risken för militär intervention. Parametrarna sinsemellan har ingen inbördes hierarki, ej heller behöver alla fem parametrar vara uppfyllda för att risken för en militär intervention ska anses hög. Risken för en militär intervention kan således vara avhängd på styrkan eller svagheten i en specifik parameter givet att denna är tillräckligt central vid det givna tillfället.

Genomgående under studien har jag anlagt ett källkritiskt perspektiv gentemot det empiriska sekundärmaterialet jag nyttjat. De källkritiska kriterierna jag följt har utgjorts av nedanstående (Esaiasson et al 2017:291-296):

- Äkthet
- Oberoende
- Samtidighet
- Tendens

Givet att jag ej nyttjar empiri bestående av dagböcker, brev eller andra typer av material vars äkthet måste värderas gör att *äkthetsrekvisitet* ej varit relevant.

Samtliga författare till de texter jag nyttjat i min empiri utgörs av professionella akademiker. Därutöver har jag enbart sökt efter sekundärmaterial i internationellt erkända vetenskapliga tidskrifter samt förlag. Detta gör att alla artiklar och böcker jag nyttjat är peer-reviewed granskade i samband med publicering. Dock föreligger en viss besvärande faktor då flertalet av författarna till det empiriska sekundärmaterialet härstammar från Turkiet. Detta gör att det inte kan uteslutas att dessa har någon form av koppling till det ämne de skriver om. För att väga upp detta har jag medvetet strävat efter att även inkludera icke-turkiska författare samt genomgående eftersträvat att verifiera samstämmigheten källorna emellan. Avseende massmediala texter, nyttjas dessa enbart för att rama in studiens bakgrund samt problem. Således nyttjas inte dessa texter i den empiriska analysen. Dessa texters trovärdighet bygger på att de är hämtade från etablerade mediabolag. Sammantaget medverkar ovanstående till att *oberoenderekvisitet* anses vara uppfyllt.

Gällande *samtidighet* har detta inte utgjort något större problem. Då tidsperioden som analyseras utgörs av åren 2002-2020 har jag tämligen enkelt kunnat hitta och nyttja material som är skrivet under denna tid. Detta utgör en av styrkorna i mitt empiriska sekundärmaterial. Gällande *tendens* kan det inte uteslutas att någon av författarna har en önskan att vilja vinkla sin text i endera riktningen. Dock upplever jag att det faktum att samtliga texter är vetenskapligt granskade talar för att texterna ej är tendentiöst påverkade. Vidare gör min egen granskning, genom att jag ställer källorna mot varandra, att en alltför avvikande beskrivning av en given händelse skulle ha uppmärksammats.

Sammantaget indikerar den källkritiska granskningen att materialets styrkor ligger i att det är vetenskapligt granskat samt skrivet i närtid till de händelser de beskriver. De svagheter som återfinns är kopplat mot oberoende och tendens. Detta då det ej går att utesluta att författarna själva har en koppling till de händelser de beskriver. Givet den oberoende vetenskapliga granskningen som samtliga sekundärtexter genomgått bör dock risken för detta vara minimal. Mot bakgrund av detta bedömer jag således mina sekundärkällor som relevanta och tillförlitliga.

3.2.5 Operationalisering av teori

Med syfte att göra Janowitz teori tillämplig för studies ändamål behöver denna operationaliseras. Genom att operationalisera en teori omvandlas abstrakta teoretiska begrepp till observerbara och mätbara enheter (David och Sutton 2019:186). Janowitz teori om nya nationer kommer i denna studie att operationaliseras till två analysverktyg. Analysverktyg 1, baseras på en idealtypsanalys och ligger till grund för att besvara forskningsfråga 1. Analysverktyg 2, utgörs av parametrar vilka operationaliserats till indikatorer, ligger till grund för att besvara forskningsfråga 2.

Framtagandet av analysverktyg 1 har skett med utgångspunkt från Janowitz fem idealtyper, vilka tillskrivits ett antal centrala särdrag. Analysverktyg 2 har skett med utgångspunkt från Janowitz fem parametrar, vilka tillskrivits ett antal centrala indikatorer. Dessa centrala särdrag/indikatorer baseras på min tolkning av vad som utgör essensen i respektive idealtyp/parameter. Således utgör analysverktyg 1 och 2 min, kondenserade tolkning av Janowitz teori. De centrala särdragen/indikatorerna ligger därefter till grund för att identifiera förekomsten av respektive idealtyp/parameter i empirin.

3.2.5.1 Framtagande av analysverktyg 1

En ny nations civil-militära relationer kan enligt Janowitz klassificeras genom fem idealtyper. I tabell 1 operationaliseras dessa, i syfte att kunna teckna en bild av Turkiets civil-militära utveckling under perioden 2002-2020.

Idealtyp	Centrala särdrag
Auktoritär personlig kontroll	<ul style="list-style-type: none">• Det politiska styret baseras på traditionella strukturer och präglas av en ledare från en släkt eller klan.

	<ul style="list-style-type: none">• Militärmaktens roll präglas av att utgöra en symbol för nationens självständighet.
Auktoritär enpartikontroll	<ul style="list-style-type: none">• Det nationella parlamentet har begränsad möjlighet att påverka politiken.• Polisen utövar kontroll över militärmakten.
Demokratiskt konkurrerande	<ul style="list-style-type: none">• Den politiska oppositionen tillåts verka fritt.• Styrkan i de civila institutionerna hindrar militärmaktens inflytande.
Civil-militär koalition	<ul style="list-style-type: none">• Militärmakten utgör en aktiv kraft i den inhemska politiken.• Civila makthavare är beroende av militärmakten.
Militär oligarki	<ul style="list-style-type: none">• Civila makthavare är kraftigt förminskade och eller förtryckta• Permanent militärt, eller öppet militärt sanktionerat styre råder.

Tabell 1

3.2.5.2 Framtagande av analysverktyg 2

Analysverktyg 2, vilket presenteras i tabell 2, tar avstamp i Janowitz fem parametrar vilka ligger till grund för att bedöma riskbilden för en militär politisk intervention. Med avstamp i analysen som genomförts med hjälp av analysverktyg 1 kommer analysverktyg 2 analysera förändringar i TAF:s organisatoriska och sociala struktur. Detta i syfte att teckna en bild av hur detta påverkat risken för TAF att intervensera i den inhemska politiken under perioden 2002-2020.

Parametrar	Indikatorer
Organisatoriskt format	<ul style="list-style-type: none"> • Utmanas TAF:s våldsmonopol av andra statliga aktörer, i så fall hur? • På vilket sätt innehar TAF polisiära uppgifter eller andra befogenheter att utöva internt våld?
Officerskårens förmåga att axla politiskt ansvar	<ul style="list-style-type: none"> • I vilken utsträckning förekommer officersbefattningar där politisk kompetens samt förståelse kan ackumuleras?
Rekryteringsmönster och utbildning	<ul style="list-style-type: none"> • Präglas den turkiska officersutbildningen av en modernistisk syn på samhället? • Tenderar TAF:s officerskår generellt sett att vara modernistiskt inriktad?
Professionell och politisk övertygelse	<ul style="list-style-type: none"> • Präglas TAF:s officerskår av nationalistiska ideal? • Hyser TAF:s officerskår en generell misstro gentemot det civila styret?
Sammanhållning	<ul style="list-style-type: none"> • Präglas TAF:s officerskår av rivaliserande

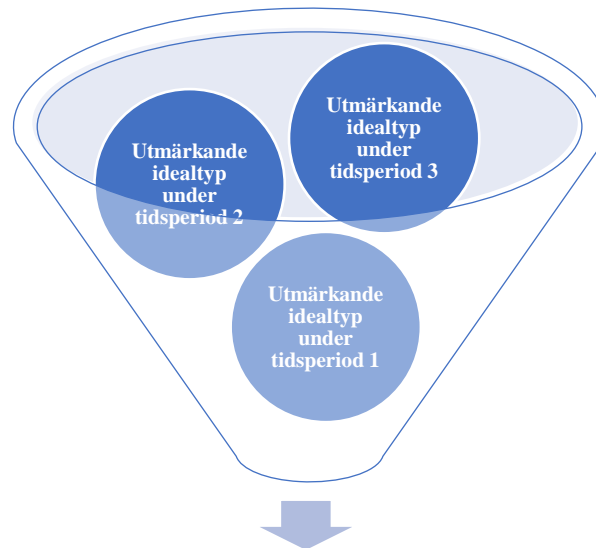
	<p>fraktioner, i så fall hur yttrar sig det?</p> <ul style="list-style-type: none">• Följer TAF:s befordringsstruktur ett etablerat system?
--	---

Tabell 2

3.2.6 Sammanfattning av operationalisering

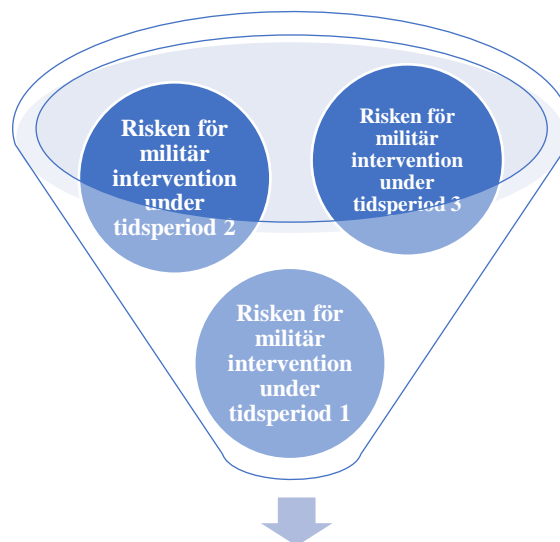
Genom att analysera de mest centrala civil-militära händelserna för respektive tidsperiod genom studiens analysverktyg 1, kommer en bild av utvecklingen av de turkiska civil-militära relationer under perioden 2002 till 2020 att kunna tecknas. Genom att därefter, med hjälp av analysverktyg 2, studera den civil-militära utvecklingens inverkan på TAF:s organisatoriska samt sociala struktur möjliggörs att analysera hur risken för en militär politisk intervention påverkats över tid samt i vilken utsträckning detta fortfarande kan betecknas utgöra ett reellt hot i dagens Turkiet.

Nedanstående figurer visar hur respektive analysverktyg används i syfte att svara på studiens bägge frågeställningar.



Hur kan vi, med hjälp av Janowitz teori, utöka förståelsen för utvecklingen av Turkiets civil-militära relationer under perioden 2002-2020?

Figur 1 (Analysverktyg 1)



Hur kan vi, med hjälp av Janowitz teori, förstå hur risken för en militär politisk intervention i Turkiet påverkats, givet genomförda förändringar i TAF:s sociala och organisatoriska struktur under perioden 2002-2020?

Figur 2 (Analysverktyg 2)

Genom att filtrera studiens empiri genom analysverktyg 1 och 2 kommer besvarandet av studiens bägge forskningsfrågor att möjliggöras. Sammantaget ligger detta till grund för att fullgöra studiens syfte vilket utgörs av att utöka förståelsen för hur AKP:s tid vid makten har påverkat de turkiska civil-militära relationerna för att därigenom, med fokus på TAF:s

organisatoriska och sociala struktur, möjliggöra en bedömning avseende hur detta i sin tur påverkat risken för TAF att intervensera i den inhemska politiken.

4 Analys av empiri

I kapitel fyra kommer en analys av studiens empiri att genomföras. Detta kommer leda till att en bild, avseende utvecklingen av de civil-militära relationerna i Turkiet, under perioden 2002-2020, kommer framträda. Detta kommer ligga till grund för att bedöma hur förändringar i TAF:s organisatoriska och sociala struktur påverkat risken för en militär intervention. Sammantaget kommer detta, i nästkommande kapitel, möjliggöra besvarandet av denna studies båda forskningsfrågor.

4.1 Bakgrund

Med syfte att utöka förståelsen för hur AKP:s tid vid makten påverkat de turkiska civil-militära relationerna för att därigenom kunna dra slutsatser huruvida detta i sin tur påverkat risken för TAF att intervensera i den inhemska politiken, följer nedan denna studies empiriska analys. Inledningsvis följer dock en bakgrund avseende centrala beståndsdelar i den turkiska kontexten.

4.1.1 Kemalism

Sedan den turkiska republikens grundande 1923 har landet, till stora delar, präglats av dess grundare Mustafa Kemal och hans politiska ideologi kemalismen.

Kemalismen vilar på sex grundpelare: sekularism, nationalism, populism, republikanism, revolutionism samt statism. Av dessa är sekularismen den viktigaste. Detta innebär bland annat att turkiska statliga institutioner ska vara religiöst obundna. Detta har exempelvis inneburit att religiösa symboler under lång tid varit förbjudna att bära inom den statliga sektorn (Holmerz 2012:28). Sekularismens viktigaste innebörd ligger dock i att den implicit

innebär en modernisering av samhället vilket i kemalismens fall innebär en integrering gentemot västvärlden. Den kemalistiska ideologin har således alltid varit starkt influerad av modernismen och de västliga idealen (Bal 2014:20,53,57).

Den kemalistiska nationalismen och populismen innefattar en stark nationalstat med tonvikt på medborgarskapet, kultur, språk samt alla medborgares likhet inför staten och lagen. Med republikanism menas att Turkiet ska vara en republik, tillskillnad från dess föregångare Osmanska riket, vilket var ett sultanat. Revolutionism innebär att Turkiet ska vara ett modernistiskt och progressivt land som genom reformer ersätter traditionella institutioner med mera moderna västliga dito. Den kemalistiska statismen innebär att staten är den största ekonomiska aktören, således kontrollerar staten större delen av nationens industri. Tanken med detta var att nationen ska bevara sitt oberoende gentemot privata samt utländska aktörer (Önen 2020:84-96).

4.1.2 TAF

TAF har allt sedan republikens grundande haft en särställning bland övriga statliga institutioner. Detta kommer delvis från att republiken grundades av ett antal officerare med Mustafa Kemal i spetsen. TAF:s särställning har bland annat medfört att de haft den självpåtaga rollen som garant för att den kemalistiska ideologin efterföljs. Denna självpåtaga roll förstärktes ytterligare under kalla kriget då TAF betraktade kemalismen som en enade kraft gentemot en tilltagande höger- samt vänsterextremism i det turkiska samhället (Bal 2014:64-65). Sammantaget har rollen som kemalismens beskyddare resulterat i återkommande militära interventioner. Sedan 1960 har fyra militärkupper genomförts varav tre resulterat i ett temporärt militärt maktövertagande. Därutöver har ytterligare ett antal militära interventioner genomförts där militären genom politiska påtryckningar förmått den politiska makten att agera i enlighet med TAF:s vilja. Trots att TAF, efter varje period vid makten, trätt tillbaka till förmån för de civila befattningshavarna har dock TAF efter varje ingripande alltmer konsoliderat sin maktposition i samhället. Detta har succesivt stärkt TAF:s inflytande vilket inneburit att TAF under perioder varit överordnade det civila styret (Sarigil 2014:173).

4.1.3 AKP

Slutet av 1990-talet utgjorde en politiskt turbulent tid i Turkiet. TAF var en betydande maktfaktor samtidigt som landet präglades av svaga koalitionsregeringar samt en ihållande ekonomisk kris (Söderberg 2012:8-9). När det då nybildade politiska partiet AKP, med rötter i politisk islam, vann valet 2002 på löftet om en ökad turkisk integrering gentemot väst med det slutgiltiga målet att lotsa Turkiet in i EU innebar det att TAF ställdes inför ett dilemma. Genom att AKP omfamnade modernismen, vilket traditionellt sett varit utmärkande för den kemalistiska ideologin, hade TAF svårt att mobilisera motstånd mot AKP. Därutöver hade AKP kraftigt tonat ned retoriken kopplat mot islam, i stället låg fokus på ekonomiska och sociala reformer.

Sammantaget medförde detta att AKP nu tilltalade en större väljargrupp samtidigt som de undvek att ge TAF förevändningar att intervensera i politiken (Caliskan och Waldman 2017:21).

Under AKP:s första åtta år vid makten tredubblades Turkiets BNP samtidigt som stora delar av samhället genomgick demokratiska reformer. Detta gjorde att partiets folkliga stöd växte. I takt med att det blev allt tydligare att ett turkiskt EU-medlemskap ej var realistiskt tenderade dock AKP att gå i en alltmer auktoritär riktning. Detta märktes tydlig 2013 då de så kallade Gezi-protesterna brutalt slogs ned. Därefter har det politiska trycket succesivt hårdnat vilket bland annat påverkat pressfriheten samt förutsättningarna för landets politiska opposition (Özdalga 2016:7-9; FH 2022).

4.2 Tidsperiod 1: EU-motiverade reformer 2002-2006

I samband med valet 2002 var det enbart två partier som klarade det turkiska parlamentets 10%-gräns. Största parti blev AKP med egen majoritet, det andra partiet som kom in var det sekulära socialdemokratiska republikanska folkpartiet (CHP) (Bal 2014:19). Valresultatet ledde till att AKP bildade egen regering. Dock var såväl AKP som CHP fast beslutna att lotsa Turkiet in i EU. Således kom parlamentets bägge politiska partier att samarbeta i hög

utsträckning. Detta visar på tydliga likheter med idealtypen demokratiskt konkurrerande, då de politiska partierna konkurrerade på samma villkor, samtidigt som det dominerande partiet samarbetade med oppositionen.

För att det turkiska EU-inträdet skulle bli verklighet var landet tvunget att fullfölja de av EU uppsatta Köpenhamnskriterierna. För Turkiets del innebar detta exempelvis att landet behövde demokratisera dess civil-militära relationer. Som ett led i detta antogs 2003 det sjunde juridiska harmoniseringspaket, vilket syftade till att anpassa de turkiska civil-militära förhållandena gentemot EU. Detta harmoniseringspaket togs fram med bred enighet i det turkiska parlamentet och med ett förankrat stöd i civilsamhället (McCaskey och Grant 2021:102, 108).

Det faktum att stödet för reformpaketet fattas med bred enighet i parlamentet, uppbackat av civilsamhället indikerar på ytterligare likheter med idealtyp demokratiskt konkurrerande. Denna rådande konsensus mellan politiken och civilsamhället indikerar också på frånvaron av de övriga fyra idealtyperna.

Bland de första åtgärderna som genomfördes inom ramen för harmoniseringspaketet var att reformera det Nationella säkerhetsrådet (NSC). NSC utgjorde ett militärt styrt säkerhetsråd med bestämmanderätt. NSC hade, fram till dess, månatliga möten med premiärministern samt presidenten i syfte att ventilera TAF:s syn och förslag på åtgärder kopplat mot rådande tillstånd i nationen. Genom NSC hade TAF, alltsedan rådets tillkomst på 1960-talet, således utövat indirekt politisk kontroll (Ulgul och Demir 2020:144).

För NSC del innebar harmoniseringspaketets reformer att rådet utökades med ett större antal civila medlemmar, vilket innebar att militärer ej längre utgjorde majoritet. Vidare ströks regeln att TAF:s generalstabschef (CGS) var ständig ordförande. Därutöver framtogs rådet budgetansvaret över TAF, vilket förflyttades till de civila makthavarna. Samtidigt omformades NSC från ett beslutsfattande till ett rådgivande organ (Caliskan och Waldman 2017:23-24). Utöver NSC hade TAF under stora delar av tidsperiod 1 andra poster med

betydande politiskt inflytande. Dessa var exempelvis i försvarsdepartementet, utrikesdepartementet samt utbildningsdepartementet. Dessa kom också succesivt att tas bort. Det politiska inflytandet alla dessa poster säkerställde åt TAF gjorde att Turkiet vid början av tidsperiod 1 hade stora likheter med idealtypen civil-militär koalition. Detta såtillvida att TAF till stora delar hade det politiska initiativet och indirekt styrde de civila makthavarna (Caliskan och Waldman 2020:133; Kaynar 2021:3).

Harmoniseringspaketets reformer kom också att påverka styrkebalansen mellan TAF och den turkiska polisen. Detta genom att militär personal, i fredstid, hädanefter kom att stå under civila domstolar (Yilmaz 2020:151).

I förhållande till den turkiska polismakten utgjorde dock TAF, under tidsperiod 1, den i särklass starkaste parten. Detta då TAF kontrollerade det semi-militära turkiska gendarmeriet vilket ansvarade för polisiära uppgifter i större delen av Turkiet. Det faktum att gendarmeriet kontrollerades av TAF gjorde att styrkeförhållandet, gentemot polismakten, var till gendarmeriets fördel.

Trots att reformerna i harmoniseringspaketet minskade militärens inflytande kom TAF ändå att stödja dem. Detta berodde delvis på att vid tiden för AKP:s maktövertagande hade general Özkök precis tillträtt som CGS. Özkök var en uttalad demokrat och EU-vän som förordade att TAF skulle hålla en låg politisk profil i syfte att inte obstruera den pågående turkiska EU-medlemskapsprocessen. Detta mot bakgrund av att TAF betraktade ett turkiskt EU-medlemskap ligga i linje med kemalismens principer. Därutöver uppfattade TAF EU-medlemskapet som en garant mot politisk islamism och kurdisk separatism. (Lenze 2016:173; Önen 2020:226; Demir och Bingöl 2018:181).

Sammantaget finns här många likheter med idealtypen demokratisk konkurrerande detta då det politiska reformarbetet genomförs med brett politiskt stöd samtidigt som de beslutade reformerna också efterlevdes och accepterades av berörda parter. Det rådde således en form av konsensus mellan de civila makthavarna, civilsamhället samt TAF kring att EU var målet och att reformarbetet utgjorde vägen dit.

I praktiken innebar TAF:s hållning under tidsperiod 1 att de enbart skulle agera om den sekulära ordningen uppfattades som direkt hotad. Som en följd av detta valde TAF, 2003, att hålla sig neutrala till huruvida amerikansk trupp skulle få utgå från turkiska militärbaser i samband med det andra Irakkriget. Mot AKP-regeringens förordade linje röstade det turkiska parlamentet för att neka amerikansk trupp tillträde till landets baser (Lenze 2016:173). Detta visar ytterligare på likheter med idealtypen demokratiskt konkurrerande, såtillvida att en stark parlamentarisk översyn går att identifiera givet att en majoritet av parlamentsledamöterna gick emot AKP-regeringens förordade linje.

Då TAF såg sig själva som den yttersta garanten för den turkiska republikens sekulära styrelseskick agerade de när detta upplevdes som hotat (Bal 2014:64-65). Detta föranledde bland annat att Özkök, tillsammans med ett antal andra högre officerare bojkottade officiella sammankomster där de visste att statliga företrädare med religiös klädsel skulle förekomma (Lenze 2016:173-174). Därutöver reagerade också TAF på AKP:s förslag att kraftigt utöka antalet platser till de statliga imamskolorna. TAF klargjorde att detta var ett led i att underminera den sekulära ordningen, vilket ledde till att AKP drog tillbaka förslaget. Trots detta fick Özkök kritik för att inte vara tillräckligt tydlig i försvarandet av den sekulära ordningen (Önen 2020:204-205).

Detta agerande visar på likheter med idealtypen civil-militär koalition, då TAF visar att de fortfarande, trots genomförda reformer, har en reell makt inom politiken samt att de ej drar sig för att nyttja denna om det behövs. Detta står således i kontrast till idealtyperna demokratiskt konkurrerande, auktoritär personlig kontroll samt auktoritär en-partikontroll.

4.2.1 Sammanfattning idealtypsanalys för tidsperiod 1: 2002-2006

Vid ingången till tidsperiod 1 förekom, i den turkiska kontexten, stora likheter med idealtypen civil-militär koalition. Detta bland annat då TAF hade betydande representation i politiskt beslutande organ vilket säkerställde politisk makt. Givet att såväl TAF som det politiska styret var överens om att det överordnade målet låg i EU-medlemskapet valde dock

TAF att hålla en låg politisk profil. Detta gjorde att TAF inte motsatte sig de beslutade reformerna, trots att dessa minskade dess politiska inflytande. De sekulära principerna utgjorde dock TAF:s röda linje, såtillvida att dessa ej fick frångås. Detta visade TAF bland annat när de stoppade AKP:s förslag om att utöka platserna till den statliga imamutbildningen.

Detta visar ytterligare på likheter med idealtypen civil-militär koalition såtillvida att TAF villkorar vilken sfär de politiska makthavarna tillåts verka inom. Dock accepterar TAF, implicit genom att följa de politiska reformerna, att det civila inflytande generellt sett stärks på TAF:s bekostnad. Sammantaget tyder ovanstående på att TAF var beredda att acceptera en minskad maktsfär i utbyte mot ett turkiskt EU-medlemskap. Dock avhängt på att statens sekulära principer ej hotades.

I takt med att reformarbetet i riktning mot ett Turkiskt EU-medlemskap fortskred avtog dock likheterna med idealtypen civil-militär koalition. Istället kom succesivt likheter med idealtypen demokratiskt konkurrerande att ta överhanden. Detta då det politiska arbetet präglades av genuina försök till breda uppgörelser mellan oppositionen och AKP-regeringen, vilket manifesterades av att de politiska besluten rörande det EU-anpassade reformarbetet fattades med bred politisk samsyn. Vidare påvisade också det turkiska parlamentet att de hade ett reellt inflytande då de gick emot AKP-regeringens förordade linje gällande att låta USA nyttja turkiska baser i kriget mot Irak. Detta visar på styrkan i de demokratiska institutionerna, vilket implicit står i kontrast mot de övriga fyra idealtypen, särskilt gentemot idealtyperna auktoritär personlig kontroll samt auktoritär en-partikontroll.

Att det enbart fanns representation i parlamentet av två partier är såklart besvärande ur ett demokratiskt perspektiv. Detta var dock ett resultat av den fria politiska konkurrensen, vilket ytterligare stärker idealtypen demokratiskt konkurrerande.

Sammantaget innebar detta att tidsperiod 1 till stora delar inverkar positivt på de turkiska demokratiska institutionerna, givet att dessa stärktes samtidigt som den civila kontrollen över

TAF ökade. Sammantaget gör detta att den utmärkande idealtypen som bäst beskriver de civil-militära relationerna under tidsperiod 1 utgörs av den *demokratiskt konkurrerande*.

4.2.2 Risken för militär intervention under tidsperiod 1: 2002-2006

Organisatoriskt format

TAF innehar våldsmonopol vilket ingen annan statlig aktör kan utmana. Detta då gendarmeriet lyder under TAF samtidigt som den turkiska polisen inte har förmågan att utmana TAF. Genom att kontrollera gendarmeriet besitter TAF såväl förmåga som mandat att utöva internt våld (Kaynar 2021:3; Sarigil 2014:40). Sammantaget stärker detta TAF:s ställning såtillvida att ingen annan statlig aktör har kapacitet att med våld stoppa en eventuell militär intervention.

Officerskårens förmåga att axla politiskt ansvar

Genom reformerna under tidsperiod 1 minskar antalet centrala befattningar där politisk kompetens kan ackumuleras. Dock minskar dessa från en avsevärd hög nivå. TAF behåller visserligen sina platser i NSC, dock utökas antalet civila medlemmar samtidigt som rådets inflytande minskar. Vidare fräntas TAF en stor del av sina platser de tidigare haft i olika statliga departement (Caliskan och Waldman 2020:133; Kaynar 2021:3). Sammantaget gör detta att TAF:s förmåga att axla politiskt ansvar nedgår under tidsperiod 1.

Rekryteringsmönster och utbildning

TAF hade under tidsperiod 1 full kontroll över den turkiska officersutbildningen, vilket gjorde att denna i hög grad präglades av kemalismen, och dess starka modernistiska inslag (Demir och Bingöl 2020:188; Kaynar 2021:6-7; Önen 2020:84-96). Detta i sin tur gjorde att alla blivande officerare genomsyrats av den kemalistiska ideologin och dess centrala värden. Mot bakgrund av den kemalistiska ideologins centrala position inom TAF:s officerskår

tillsammans med TAF:s självpåtagna roll som garant för det sekulära statskicket indikerar detta på en modernistiskt inriktad officerskår (Bal 2014:20).

Professionella och politiska övertygelse

Officerskåren inom TAF präglas av kemalismen och TAF:s roll som dess beskyddare. Detta innebar implicit en stark nationalistisk och sekulär prägel (Bal 2014:64-65). Givet att de sekulära principerna inte fullt ut delades med många av företrädarna från AKP-regeringen innebar detta att relationen mellan TAF och det politiska styret var tämligen ambivalent. Dock utgjorde önskan om ett turkiskt EU-medlemskap något som förenade bägge parter. Därför valde TAF att hålla en låg politisk profil i de flesta politiska frågor. Dock undantaget när TAF upplevde det sekulära styrelseskicket som hotat (Gursoy 2014:267-268).

Sammanhållning

TAF:s officerskår tenderade att vara relativt enig. Uppslutningen bakom reformerna var påfallande, trots att dessa begränsade TAF:s inflytande. Dock kritiseras CGS Özkök av andra högre officerare för att inte vara tillräckligt tydlig i försvaret av de sekulära principerna (Caliskan och Waldman 2020:134). Detta visar dock snarare på hur centrala dessa principer var hos officerskåren.

TAF kontrollerade befordringssystemet under tidsperiod 1. De civila makthavarna hade således minimal insyn i denna process. Befordringssystemet följde ett strikt meritokratiskt mönster där tjänstetid i kombination med uppvisade goda resultat utgjorde centrala delar avseende möjligheterna till befordran (Kaynar 2021:6).

4.2.3 Sammanfattning av risken för militär intervention under tidsperiod 1: 2002-2006

Enligt Janowitz tyder ovanstående på att risken för en militär intervention under tidsperiod 1 var påfallande stor. Fyra av Janowitz fem parametrar bidrog till att öka risken för en militär intervention. Det var egentligen bara TAF:s officerskårers förmåga att axla politiskt ansvar som nedgick något, dock minskade denna från en påfallande hög nivå.

Det som troligtvis bidrog till att en större militär intervention uteblev var att TAF under perioden leddes av CGS Özkök, som personligen var en övertygad EU-anhängare (Lenze 2016:173). Därutöver var TAF också medvetna om att den turkiska EU-ansökan, inklusive reformerna stöddes av en bred majoritet av det turkiska folket (Caliskan och Waldman 2020:133). Sammantaget gjorde detta att TAF saknade såväl vilja som folkligt stöd för en större militär intervention (McCaskey och Grant 2021:102). Icke desto mindre försökte TAF påverka det civila styret, och lyckas också såtillvida att AKP-regeringen 2004 drog tillbaka sitt förslag om att utöka antalet platser till den statliga imamutbildningen. Om AKP inte böjt sig för TAF:s krav gällande de sekulära principernas upprätthållande hade troligtvis den militära interventionen i politiken under tidsperiod 1 varit än mer omfattande.

Samttaget inverkar ovanstående på att risken för en militär intervention under tidsperiod 1 bedöms som *hög*.

4.3 Tidsperiod 2: Politiskt motiverade reformer 2007-2016

Då TAF, under Özköks tid som CGS (2002-2006), präglades av relativ politisk återhållsamhet kan detsamma ej sägas om hans efterträdare Buyukants tid som CGS (2006-2008). Under Buyukants tid präglades relationen mellan TAF och AKP av direkt konfrontation då TAF återkommande öppet utmanade AKP-regeringen (Gurcan 2018:85). Till viss del kan detta förklaras av att de turkiska EU-förhandlingarna, på grund av Cypernfrågan, strandade under 2006. Mot bakgrund av detta vågade därför TAF vara mer offensiva gentemot det civila styret (Ulgul och Demir 2020:146).

Inför presidentvalet 2007, som vid denna tid utgjordes av en sluten parlamentsomröstning, lanserade AKP sin tidigare premiärminister Abdullah Gul som presidentkandidat. Då Guls fru bar huvudduk uppfattades detta, av TAF, som en direkt utmaning gentemot Turkiets sekulära samhällsform. Mot bakgrund av detta postades, under ledning av CGS Buyukant, ett inlägg på TAF:s hemsida. Detta inlägg förklarade implicit att en förestående militär intervention var att vänta om inte AKP drog tillbaka Abdullah Guls kandidatur (Gurcan 2018:105; Lenze 2016:174).

Detta agerande från TAF:s sida visar på tydliga likheter med idealtypen civil-militär koalition. TAF strävar efter att inte tappa greppet som politisk maktfaktor och vill således påminna det civila styret om att TAF:s röda linje utgörs av hot mot de sekulära principerna.

Försöket från TAF att blockera AKP:s presidentkandidat misslyckades, såtillvida att det enbart ledde till att presidentvalet sköts upp. Stärkta av att ha ökat sitt stöd i parlamentsvalet 2007 lanserade AKP återigen Gul som presidentkandidat, vilket resulterade i att han valdes till president i augusti 2007 (Lenze 2016:174).

Detta tyder på att styrkan i de civila institutionerna effektivt hindrade TAF från politiskt inflytande. Då 2007 års parlamentsval resulterade i ett ökat stöd för AKP visade också civilsamhället att de stödde det pågående politiska reformarbetet. Detta visar på tydliga likheter med idealtypen demokratiskt konkurrerande.

Händelserna kopplade mot presidentvalet 2007 utgjorde ett tydligt paradigmskifte i de turkiska civil-militära relationerna. Detta då en politiskt tillsatt regering, för första gången sedan 1960-talet, öppet utmanar och går vinnande ur en maktkamp mot TAF. Därutöver var det också ett paradigmskifte såtillvida att AKP nu började odla en betydligt mer religiös prägel (Önen 2020:226).

Stärkta av händelserna kopplat mot presidentvalet 2007 utlyste AKP en folkomröstning avseende ändringar i konstitutionen i syfte att stärka den civila kontrollen över TAF. Folkomröstningen planerades till 2010. Vid denna tidpunkt hade dock CGS Buyukant gått i pension och efterträts av general Basbug (2008-2010). Inför 2010 års folkomröstning försökte TAF påverka AKP genom att liera sig med företrädare för den politiska oppositionen samt AKP-kritiska delar av civilsamhället för att på så sätt stärka såväl sin egen som oppositionens ställning. Detta resulterade i omfattande pro-kemalistiska manifestationer med upp till en miljon deltagare åt gången. AKP svarade på detta genom att själva mobilisera sina anhängare till motsvarande manifestationer (Gurcan 2018:109; Caliskan och Waldman 2017:28-29).

Folkomröstningen 2010 genomfördes som planerat och resulterade i att AKP:s förordade konstitutionsförändringar samlade stöd hos 58% av väljarna. Även detta tydliggör likheter med den demokratiskt konkurrerande idealtypen. Dels då civilsamhället spelade en aktiv roll i politiken, dels genom att TAF delvis bytte taktik och nu eftersträvade inflytande inom ramen för de etablerade politiska spelreglerna. Konstitutionsförändringarna som följde på folkomröstningen möjliggjorde upphävandet av ”protokollet för säkerhet och ordning” (EMASYA-protokollet). Detta innebar att TAF bland annat framtogs möjligheten att på eget bevåg implementera undantagstillstånd samt att genomföra nationella säkerhetsoperationer utan regeringens godkännande (Caliskan och Waldman 2017:23-24). Därutöver innebar det att polisen numera inte behövde dela underrättelseinformation med TAF samtidigt som polisen ej längre kunde underställas TAF. Tidigare hade polisen per automatik varit underställd TAF i de delar av landet där undantagstillstånd gällt eller där nationella säkerhetsoperationer utförts (Yilmaz 2020:152; Ulgul och Demir 2020:146). Upphävandet av EMASYA-protokollet utgjorde en viktig milstolpe i de turkiska civil-militära relationerna. Detta innebar att den civila kontrollen över TAF stärktes väsentligt. Denna händelse drar således de turkiska civil-militära relationerna ännu längre bort från idealtyperna militär oligarki samt civil-militär koalition.

Under Basbugs tid som CGS inleddes en omfattande rättegångsprocess vilken kom att rikta in sig mot bland annat politiskt oppositionella, statstjänstemän samt officerare. Denna rättegångsprocess, som kom att kallas Ergenekon, byggde på anklagelser avseende planering av samhällsomstörtande verksamhet i syfte att destabilisera nationen med syfte att tvinga fram ett militärt maktövertagande (Caliskan och Waldman 2017:32-33). Parallellt med

Ergenekon-processen startades ytterligare en större rättegångsprocess, vilken kom att kallas Balyoz (slägghammare). Balyoz-processen byggde på misstankar riktade mot ett stort antal officerare avseende planeringen av en militärkupp (Kaynar 2021:4).

Ergenekon och Balyoz rättegångarna stöddes uttryckligen av AKP och premiärminister Erdoğan, samt, den med AKP allierade, Gülen-rörelsen (Özdalga 2016:15).

Att ett regeringsparti och premiärministern uttryckligen visar stöd för dessa typer av massrättegångar, innan dom i målet fallit, påvisar likheter med idealtypen auktoritär enpartikontroll. Detta då det finns fog att misstänka att rättegångarna var ett sätt för AKP och Erdoğan att konsolidera sin makt givet att stora delar av de åtalade i bägge rättegångarna kom från delar av samhället som traditionellt sett inte stödde AKP (Söderberg 2012:4-5).

Den AKP-allierade Gülen-rörelsen är uppkallad efter dess ledare, den i USA exilboende imamen Fetullah Gülen. Rörelsen hämtar inspiration från den sufiska grenen inom sunniislam (Caliskan och Waldman 2020:140). Gülen-rörelsen har till stor del varit verksam inom utbildningssektorn vilket medfört att de öppnat ett stort antal friskolor i Europa, Mellanöstern samt Afrika. Gülen-rörelsen tilläts under AKP:s tid vid makten flytta fram sina positioner vilket gjorde att de succesivt kom att bli representerade i alla delar av statsapparaten samt näringslivet. Då polis och rättsväsendet, tillskillnad från TAF, inte hade särskilt rigorös personalkontroll hade Gülen-rörelsen lyckats placera många sympatisörer inom dessa områden. Detta medförde att Gülen-rörelsen i efterhand kom att anses till stor del ha påverkat dessa rättegångsprocesser (Özdalga 2016:14-15).

När general Basbug år 2010 pensionerades ersattes han på posten som CGS av general Kosaner (2010-2011). Dennes tämligen korta tid som CGS präglades av ett ansträngd förhållande gentemot AKP.

I takt med att bägge rättegångsprocesserna fortsatte kom allt fler högre officerare att häktas. Detta, tillsammans med att premiärminister Erdoğan vägrade låta TAF befordra officerare som förekom i rättegångarna, gjorde att CGS Kosaner, tillsammans med försvarsgrenscheferna för armén, flygvapnet samt flottan, simultant valde att lämna in avskedsansökan (Önen 2020:214-215). Premiärminister Erdoğan beviljade samtliga avsked

och handplockade därefter personligen deras ersättare (McCaskey och Grant 2021:108). Ny CGS blev general Özel, som i egenskap av chef för gendarmeriet gick emot sina försvarsgrenskollegor och valde att ej begära avsked (Ulgul och Demir 2020:146). Under general Özels tid (2011-2015) kom TAF till stora delar att de-politiserats, såtillvida att TAF fjärmade sig från politiken (Önen 2020:220-221).

Att tre av fyra försvarsgrenschefer begärde avsked tyder på en spricka inom TAF:s ledarskikt. Att därefter chefen för gendarmeriet blir ny CGS innebär att ordinarie successionsordning frångicks, detta då han varken hade graden eller tjänstetiden som krävdes för denna befattning (Kaynar 2021:6). Sammantaget gör detta att likheter med idealtypen auktoritär en-partikontroll blir allt mer framträdande, givet att premiärminister Erdoğan personligen fattar beslut om exempelvis utnämningen av TAF:s ledarskikt. Samtidigt gör detta implicit att avvikelserna från de övriga idealtyperna, bortsett från auktoritär personlig kontroll, blir allt mer framträdande.

Under Özels tid som CGS deklarerade Erdoğan att TAF slutligen var under civil kontroll (Kaynar 2021:4). Samtidigt genomfördes under denna tid en rad betydelsefulla förändringar såväl inrikespolitiskt som civil-militärt. En av de större inrikespolitiska förändringarna var att presidentposten nu skulle utses genom val istället för som tidigare av parlamentet. Detta resulterade i att premiärminister Erdoğan år 2014 blev Turkiets första folkvalda president. Detta innebar att han officiellt lämnade premiärministerposten. Inofficiellt lyckades dock Erdoğan ta med sig såväl makt som inflytande från premiärministerposten till presidentämbetet. Detta gjorde att Erdoğan's personliga inflytande över den turkiska politiken blev än mer omfattande (Cinar och Senturk 2019:109).

Här börjar allt fler likheter gentemot idealtypen auktoritär en-partikontroll att tydliggöras samtidigt som Turkiet förs längre bort från idealtypen demokratiskt konkurrerande. Detta då Erdoğan tillträder presidentposten samtidigt som han behåller delar av makten han haft i rollen som premiärminister.

Den största civil-militära förändringen under CGS Özels tid låg i förändringen av artikel 35 i TAF:s interna uppgiftslista. Artikel 35 stipulerade att TAF hade i uppgift att skydda nationen från såväl interna som externa hot. Detta omformulerades nu till att ge TAF uppgiften att enbart skydda nationen mot externa hot. Detta var betydelsefullt såtillvida att TAF genomgående hade refererat till skrivningen i artikel 35 i syfte att legitimera dess politiska interventioner. Genom denna förändring fråntogs nu TAF dess legala motiv att intervensera i politiken (Kaynar 2021:3; Sarigil 2014:40). Som ett led i denna förändring slogs också fast att det turkiska gendarmeriet på sikt skulle lyftas bort från TAF och placeras direkt under inrikesdepartementets försorg. Tidpunkten för när detta skulle ske specificerades dock inte (Kaynar 2021:3; Sarigil 2014:40; Demir och Bingöl 2018:185).

Även detta utgör ett stort steg bort från idealtypen civil-militär koalition, detta givet att den civila kontrollen över TAF ökade samtidigt som den turkiska polisens ställning gentemot TAF stärktes genom att TAF på sikt skulle förlora befälsrätten över gendarmeriet och därigenom berövas dess befogenheter att utöva intern polisiär kontroll.

Simultant fortsatte också Ergenekon och Balyoz rättegångarna med full kraft (Caliskan och Waldman 2017:36). Under 2012 samt 2013 föll till slut domarna i bägges dessa processer. Sammantaget blev utfallet att över 300 officerare dömdes. Enbart i Ergenekon-processen utdömdes 17 livstidsstraff. Ett av dessa livstidsstraff avsåg före detta CGS Basbug. Sammantaget gjorde dessa rättegångar att många av TAF:s högre officerare försvann vilket skapade stora luckor i befälsstrukturen. Därutöver stärktes den civila kontrollen över TAF avsevärt samtidigt som TAF:s roll, som det sekulära systemets beskyddare försvagades. Rättegångsprocesserna innebar också att TAF:s förtroende hos den turkiska befolkningen sjönk. Detta var anmärkningsvärt då allmänhetens förtroende för TAF generellt sett varit högt (Kaynar 2021:4; Önen 2020:213; Caliskan och Waldman 2017:37-38; Demir och Bingöl 2018:185).

Ovanstående visar på tydliga avvikelser gentemot idealtyperna civil-militär koalition och militär oligarki. TAF blir i och med dessa rättegångar kraftigt försvagade, detta då många av dess högre officerare fängslades samtidigt som TAF också förlorat stora delar av det starka förtroende de traditionellt sett haft i samhället.

I närtid, efter att domarna fallit, kom dock omfattande kritik avseende att delar av bevisbördan var fabricerad. Detta skedde samtidigt som ett flertal filmer och ljudinspelningar, vilka pekade på omfattande korruption inom den AKP-ledda statsapparaten, läckte ut. Detta resulterade i att ett flertal AKP-ministrar tvingades avgå. Snart pekade läckornas ursprung i riktning mot Gülen-rörelsen, vilka succesivt flyttat fram sina positioner såtillvida att AKP och Erdoğan nu uppfattade rörelsen som dess främsta hot (Caliskan och Waldman 2019:141).

Splittringen mellan AKP och Gülen-rörelsen, tillsammans med att den civila kontrollen över TAF hade stärkts, innebar att AKP nu kom att närma sig TAF. Detta visade sig tydligt när Erdoğan och CGS Özel gemensamt krävde att rättegångsprocesserna skulle underkännas och göras om. Så skedde också vilket under 2015 samt 2016 föranledde att samtliga dömda kom att frikännas (Caliskan och Waldman 2017:37-40).

Mot slutet av tidsperiod 2 började AKP:s alltmer auktoritära drag tillta. Dels började Erdoğan, personligen, samla alltmer politisk makt. Därtill tenderade AKP att intensifiera utrensningen av sina politiska motståndare, vilket tydligt visade sig när rättegångsprocesserna var över och AKP slog ned på Gülen-rörelsen. Detta påvisar ytterligare likheter med idealtypen auktoritär en-partikontroll. I takt med att den politiska makten centreras kring Erdoğan avtar alltmer likheterna med idealtypen demokratiskt konkurrerande. Trots att bägge rättegångsprocesserna tillslut underkändes var det få av de tidigare dömda officerarna som kunde eller ville gå tillbaka till aktiv tjänst. Detta medförde att luckorna i TAF:s högre befälsstruktur blev stora, vilket rubbade den ordinarie befodringsordningen vilket i sin tur ledde till interna konflikter inom TAF (Gurcan 2018:234; Haugom 2019:5; Ulgul och Demir 2020:146).

Den 15 juli 2016 iscensatte en mindre fraktion inom TAF, i huvudsak lojala gentemot Gülen-rörelsen, en militärkupp (Gurcan 2018:245). Ett flertal högre officerare, inklusive dåvarande CGS Hulusi Akar sattes omedelbart i husarrest av kuppmakarna. President Erdoğan samt en stor del av regeringens ministrar lyckades dock undkomma kuppmakarna. I stället kom Erdoğan relativt snart ut i direktsänd TV där han uppmanade civilsamhället att konfrontera kuppförsoket. Den folkliga uppslutningen mot kuppförsoket blev enorm och tillsammans med

ett entydigt politiskt fördömande utgjorde detta en betydande faktor till att kuppförsöket misslyckades och att kuppmakarna lade ner sina vapen på morgonen den 16 juli 2016 (Gurcan 2018:246-248).

Efter en längre period av succesiv de-politisering av TAF kom militärkuppen 2016 som en total överraskning för många. Även det faktum att en fraktion lojala mot en islamistisk rörelse lyckats infiltrera TAF i sådan utsträckning att de hade förmågan att genomföra en militärkupp utgjorde en oerhörd förödmjukelse för TAF:s ledning (Kaynar 2021:5-6). Militärkuppen synliggjorde inte enbart en splittring inom TAF, den visade också tydligt att TAF ej var under fullständig civil kontroll. Kuppförsöket visar på likheter med idealtypen militär oligarki och civil-militär koalition givet att delar inom TAF aktivt försökte gripa makten och därmed ta över det politiska styret. Samtidigt visade kuppförsöket också på styrkan inom civilsamhället och enigheten inom politiken. Detta visar på tydliga likheter med idealtypen demokratiskt konkurrerande.

4.3.1 Sammanfattning civil-militära relationer under tidsperiod 2: 2007-2016

Sammantaget ger ovanstående analys vid handen att det initialt under tidsperiod 2 rådde förutsättningar för att idealtypen demokratiskt konkurrerande ska bedömas som mest framträdande. Detta då AKP månade om att förankra politiska reformbeslut genom folkomröstningar samtidigt som de politiska blocken mobiliserade stöd hos civilsamhället. Detta visade på att civilsamhället utgjorde en viktig roll i de civila befattningshavarnas maktbas. Därutöver klarade de civila institutionerna att stå emot TAF:s försök att påverka presidentvalet 2007. Detta inverkade implicit till att föra Turkiet längre bort från övriga idealtyper.

Succesivt kom dock AKP:s och Erdoğan's auktoritära drag att tydliggöras. Detta visades bland annat genom det öppna stödet för de massrättegångar som genomfördes, vars juridiska kvalité visade sig vara så låg att de helt och hållet kom att underkännas. Det demokratiska underskottet tydliggjordes än mer i samband med att Erdoğan 2014 valdes som president.

Detta givet att Erdoğan's personliga maktambitioner nu blev allt tydligare, då han behöll makt och inflytande över regeringspartiet AKP samtidigt som han antog presidentämbetet. De auktoritära dragen förstärktes ytterligare när Erdoğan, efter att TAF decimerats genom rättegångsprocesserna, vände sig emot Gülen-rörelsen då han uppfattade dem som ett hot mot sin maktbas.

I slutet av tidsperiod 2 inträffade militärkuppöversöket. Då ett militärkuppöversök i regel utgör ett tydligt tecken på civil-militär koalition alternativt militär oligarki utgör militärkuppen 2016 möjligtvis ett undantag. Detta då kuppen genomfördes av en liten del av TAF:s officerskår, helt bortom TAF:s ledarskikts kännedom.

De unisona politiska fördömandena i kombination med civilsamhällets resoluta agerande stärker såklart likheterna med idealtypen demokratiskt konkurrerande. Dock bedöms tidsperiod 2 till största del ha präglats av *auktoritär en-partikontroll*.

4.3.2 Risken för militär intervention under tidsperiod 2: 2007-2016

Organisatoriskt format

TAF har fortsatt våldsmonopol. Dock har detta försvagats givet att polisen fått kapacitet att utmana detta då de genom reformerna blivit mer självständiga gentemot TAF i kombination med att TAF har försvagats (Demir och Bingöl 2018:185).

Vidare bidrog omformuleringen av artikel 35 i kombination med att EMASYA-protokollet terminerades till att TAF:s polisiära uppgifter nedgick markant (Caliskan och Waldman 2017:23-24; Kaynar 2021:3). Kopplat till detta beslutades också att TAF på sikt skulle fräntas kontrollen över gendarmeriet (Demir och Bingöl 2018:188).

Sammantaget inverkade detta negativt på TAF:s organisatoriska format, givet att TAF:s våldsmonopol ej längre var ohotat.

Officerskårens förmåga att axla politiskt ansvar

De omfattande utrensningarna till följd av rättegångsprocesserna innebar att ett stort antal officerare, vilka tidigare suttit på befattningar med politiskt inflytande, blev avskedade eller fängslade. Ett flertal av dessa befattningar kom att ersättas med civil personal vilket medverkade till att de officerstjänster som ackumulerade politisk kompetens ytterligare minskade. Mot slutet av tidsperiod 2 de-politiserar CGS Özel TAF såtillvida att TAF ej längre öppet utmanar det civila styret (Gurcan 2018:104-117; Önen 2020:220-221).

Rekryteringsmönster och utbildning

Under tidsperiod 2 hade TAF full kontroll över officersutbildningen, vilken i likhet med tidsperiod 1 i hög grad präglades av kemalismen (Kaynar 2021:6-7). TAF:s officerskår präglades även under tidsperiod 2, utåt sett, i huvudsak av den kemalistiska ideologin (Caliska och Waldman 2020:133). Dock kom TAF under tidsperiod 2 i allt högre utsträckning att infiltreras av icke kemalistiska grupper, främst Gülen-rörelsens anhängare. Detta borgade för att alla officerare ej var övertygade modernister. Detta var dock inget som syntes utåt.

Professionell och politisk övertygelse

Initialt under tidsperiod 2 präglades TAF:s officerskår av kemalismen och TAF:s roll som dess beskyddare. Detta innebär implicit en stark nationalistisk och sekulär prägel (Bal 2014:64-65). Detta gjorde att konflikterna gentemot AKP var många vilket påverkade relationen mellan TAF och det politiska styret negativt. Det kemalistiska inflytande nedgick dock succesivt som en följd av reformerna och rättegångsprocesserna. Detta skapade ett vakuum inom TAF. Under CGS Özels tid kom TAF i större utsträckning att underkasta sig det civila styret vilket, tillsammans med att AKP flyttade sitt fokus från TAF i riktning mot Gülen-rörelsen, gjorde att relationen mellan TAF och det civila styret stärktes (Gurcan 2018:113; Caliskan och Waldman 2017:37-40). Sammantaget rådde dock under tidsperiod 2 generellt sett en hög misstro från TAF gentemot det civila styret.

Sammanhållning

Under tidsperiod 2 skedde större förändringar i TAF:s organisatoriska samt sociala struktur, detta som en följd av genomförda reformer samt de bägge rättegångsprocesserna. Detta medförde bland annat att kemalismen, vilket haft en sammanhållande effekt för TAF:s officerskår, omtolkades samt tonades ned. Detta fick negativa effekter på TAF:s centrala sammanhållning, vilket öppnade för Gülen-rörelsens sympatisörer att stärka sin närvaro i TAF. Bland dessa var sammanhållningen mycket stark, vilket till stor del möjliggjorde genomförandet av militärkuppen 2016 (Önen 2018:213-220). Exakt hur stor del av officerskåren som bestod av Gülen-sympatisörer är svårt att få en bild av. Misstankar fanns dock att de redan vid tiden för Ergenekon- och Balyozprocesserna hade börjat växa inom TAF (Caliskan och Waldman 2020:142; Gurcan 2018:245; Önen 2020:219-221).

Därutöver nedgick TAF:s kontroll över befordringssystemet. Detta då president Erdoğan efter 2014 alltmer blandade sig i militära befordringar, vilket spär på splittringen inom TAF (McCaskey och Grant 2021:108). Därutöver påverkades ordinarie befordringsrutin av att rättegångsprocesserna lämnade stora luckor i TAF:s befälsstruktur. Detta skapade konflikter på alla nivåer i officerskåren samtidigt som det också möjliggjorde för Gülen-rörelsens sympatisörer att tillskansa sig högre poster (Caliskan och Waldman 2020:141; Haugom 2019:5).

4.3.3 Sammanfattning av risken för militär intervention under tidsperiod 2: 2007-2016

Analysen av tidsperiod 2 visar vid en första anblick att risken för en militär intervention nedgått. Jämfört med tidsperiod 1, var det betydligt fler parametrar som indikerade på en lägre risk för en militär intervention. Inledningsvis under tidsperiod 2 var TAF dock förhållandevis aggressiva gentemot det civila styret. Detta som en följd av att den höga risken från tidsperiod 1 troligtvis kvarstod en bit in på tidsperiod 2. Detta agerande, från TAF:s sida, avtog dock i samband med att CGS Özel tillträdde.

Därefter antog TAF:s centrala ledarskikt en mer försonlig inställning gentemot det civila styret. Således har den civil-militära händelseutvecklingen bidragit till att risken för en militär intervention, under tidsperiod 2 har skiftat. Initialt var risken hög, givet att förmågan fanns dock saknades tillräcklig vilja, då TAF:s uttalade hot aldrig verkställdes. Givet att TAF:s befälsordning följdes skedde heller ingen militär intervention.

Vid tiden för CGS Özels tillträde avtar TAF:s aggressiva retorik i takt med att genomförda reformer och följderna av rättegångsprocesserna gav verkan. Dock skedde omfattande organisatoriska samt sociala strukturförändringar i reformernas kölvatten. Bland annat ledde förändringar i artikel 35 till att den kemalistiska grundideologin, vilken haft en betydande sammanhållande effekt på TAF:s officerskår, försvagades. Detta ledde till en de-politisering av TAF vilket öppnade för intern splittring samt en ökad mottaglighet för exempelvis religiös populism. Detta skapade också delvis ett internt maktvakuum, vilket bidrog till att TAF:s ledarskikt förlorade i legitimitet. Detta var Gülen-rörelsen snabba att utnyttja vilket resulterade i att rörelsen succesivt växte inom TAF (Önen 2020:219-224; Gurcan 2018: 244-246).

Mot bakgrund av ovanstående gör den sammantagna bedömningen att parametern sammanhållning var direkt avgörande under tidsperiod 2. Initialt så till vida att ingen omfattande militär intervention ägde rum i tidsperiodens inledningsskede. Detta då den starka centrala sammanhållningen inom TAF medförde att dess befälskedja hade absolut kontroll. Som en följd av genomförda reformer i kombination med rättegångsprocesserna nedgick därefter succesivt den centrala sammanhållningen inom TAF. Detta medförde att makten hos TAF:s befälskedja minskade vilket möjliggör för Gülen-rörelsen att öka sin makt och inflytande inom TAF. Inom Gülen-rörelsen var sammanhållningen också oerhört stark. Rörelsens styrka i kombination med dess starka interna sammanhållning möjliggjorde för genomförandet av militärkuppen 2016. Som en följd av detta bedöms den övergripande risken för en militär intervention under tidsperiod 2 ha varit *hög*.

4.4 Tidsperiod 3: Kuppförebyggande reformer 2016-2020

Redan sex dagar efter kuppörsöket deklarerade NSC att undantagstillstånd rådde i Turkiet. Undantagstillståndet som skulle gälla tre månader kom succesivt att förlängas till totalt två år (Kaynar 2021:5). De politiska åtgärderna som följde på kuppörsöket kom att omfatta två faser. Den första fasen påbörjades direkt efter kuppörsöket och kom att bestå av juridiska reformer genom rättsliga dekret. Dessa snabba juridiska reformer möjliggjordes genom att president Erdoğan, givet rådande undantagstillstånd, tilläts runda parlamentet (Kaynar 2021:15-16). Den andra fasen påbörjades när Erdoğan, 2018, valdes till Turkiets första exekutiva president (Kaynar 2021:5-6).

Bägge dessa faser har gemensamt att Erdoğan personligen styrde mycket av de vidtagna politiska åtgärderna. Detta visar, i likhet med tidsperiod 2, att Erdoğan samlat allt mer makt till sin egen person samtidigt som det turkiska parlamentets inflytande succesivt minskar. Detta agerande har stora likheter med idealtypen auktoritär en-partikontroll.

Tidigt under den första fasen skedde omfattande utrensningar inom hela den statliga sektorn. Dessa utrensningar drabbade fler än bara Gülen-rörelsens anhängare. Bara inom TAF avskedades över 20 000 officerare, därutöver arresterades ytterligare cirka 5000. En stor del av dessa utgjordes av traditionella sekulära officerare som inte haft några sympatier med Gülen-rörelsen (Ulgul och Demir 2020:147). Därutöver förlades gendarmeriet under inrikesdepartementet. Därtill omstrukturerades TAF:s befälskedja. Detta genom att generalstabschefen (CGS) endast behöll ansvaret för operativa beslut, övriga frågor styrdes från försvarsdepartementet och presidenten. Detta kom i praktiken att innebära att försvarsgrenscheferna nu svarade inför antingen försvarsministern, CGS eller presidenten beroende på vad frågan gällde. Därtill skulle alla befordringar passera genom försvarsdepartementet för godkännande. Avseende OF-4 och uppåt krävdes presidentbeslut (Kaynar 2021:6; Demir och Bingöl 2018:187).

Att försvaga militärmakten och begränsa dess inflytande och autonomi genom dessa typer av åtgärder förstärkte ytterligare likheterna med idealtypen auktoritär en-partikontroll. Detta samtidigt som de likheter med idealtypen demokratiskt konkurrerande som bevitnades i anslutning till militärkuppörsöket allt mer minskade.

Även officersutbildningen strukturerades om. Alla befintliga officers- samt underofficersutbildningar, vilka dittills sorterat under TAF, stängdes ned för att efter ett drygt år öppnas igen, då under ledning av försvarsministeriet (Kaynar 2021:6-7). Läroplanerna var då omgjorda och de kemalistiska principerna var till stora delar förändrade eller borttagna till förmån för lojalitet gentemot den turkiska konstitutionen och Erdoğan och AKP:s tolkning av sunni-islam (Jenkins 2018:3; Demir och Bingöl 2018:188). Detta tyder på att Erdoğan avsåg att ytterligare stärka sin makt genom att byta ut de sekulära kemalistiska principerna mot värden vilka ligger i linje med AKP och Erdoğan's värderingar. Detta visar på stora likheter med auktoritär en-partikontroll. Förvisso har de flesta demokratiska nationer civilt överinseende av såväl officersutbildning som högre militära befordringar. Det som dock gör att Turkiet sticker ut är att mycket tyder på att reformerna syftar till att skapa en militärmakt som är lojal mot Erdoğan och hans maktbas snarare än gentemot demokratiska principer (Kaynar 2021:16-17; Jenkins 2018:3; Ulgul och Demir 2020:148). Detta förstärker än mer likheterna med idealtypen auktoritär en-partikontroll.

Under pågående undantagstillstånd genomfördes 2017 en folkomröstning huruvida det parlamentariska systemet skulle avskaffas till förmån för ett exekutivt presidentämbete. AKP:s linje, vilken förordade det exekutiva presidentsystemet, vann med stöd av 51,4% av rösterna. I korthet innebar detta att parlamentets roll försvagades samtidigt som presidenten på egen hand bland annat fick makt att tillsätta och avsätta ministrar samt ha vetorätt gällande lagstiftning. Dock kom denna folkomröstning i efterhand att dömas ut av OSCE, då oppositionen ej tilläts kampanja fritt samtidigt som AKP nyttjade alla tillgängliga statliga resurser i syfte att sprida sitt budskap. I juni 2018 genomfördes det första exekutiva presidentvalet och simultant med det skedde valet, till det nu kraftigt försvagade, parlamentet. Erdoğan vann presidentvalet samtidigt som AKP, tillsammans med dess allierade det höger nationalistiska nationella handlingspartiet (MHP), fick majoritet i parlamentet. Även dessa vals riktighet kritiserades, bland annat då AKP kontrollerade i princip all media samtidigt

som rådande undantagstillstånd förhindrade större valmöten (Cinar och Senturk 2019:111-113; Kaynar 2021:17).

Förhållandena kring bägge dessa val indikerar på att likheterna med idealtypen demokratiskt konkurrerande ytterligare förminskas, då den politiska oppositionens utrymme alltmer begränsades. Icke desto mindre kommer även fortsättningsvis valet till det exekutiva presidentämbetet avgöras av väljarna. Detta innebär att presidenten måste förhålla sig till den inhemska folkopinionen om denne önskar bli omvald. Detta indikerar på att ett visst mått av politisk konkurrens ändå förekommer.

Sammantaget innebär dessa val dock att likheterna med idealtypen auktoritär en-partikontroll tilltar. Detta då parlamentets makt minskar till förmån för det exekutiva presidentämbetet. Då Erdoğan nu var såväl exekutiv president som partiledare för parlamentets största parti gjorde att han samlat stora delar av den politiska makten i sina händer. Detta utgjorde inledningen på den andra fasen av reformer.

Denna andra fas inleddes med att polisen övertog TAF:s alla bevakningsuppdrag över presidenten och presidentadministrationen (Demir och Bingöl 2020:185). Därutöver stärktes polisen genom att de fick en tydlig roll avseende att slå ned eventuella framtida militärkufförsök. Detta gjorde att den turkiska polisen tillfördes omfattande beväpning samtidigt som det också, på begäran, fick tillgång till TAF:s vapenarsenal (Kaynar 2021:13). Även detta bär likheter med idealtypen auktoritär en-partikontroll då denna idealtyp bland annat kännetecknas av ett starkt polisväsende vilka kontrollerar militären.

Därefter gjorde Erdoğan ett tämligen oväntat drag. Han placerade sittande CGS Akar på posten som försvarsminister (Ulgul och Demir 2020:148). Erdoğan lät därefter göra om ett antal beslut som tagits under den första fasen av reformarbetet. Bland annat beslutade han att presidenten ensam skulle utse alla militära befälhavare från överste och uppåt, vilket resulterade i att Erdoğan ett flertal gånger frångick den normala successionsordningen (Demir och Bingöl 2018:189; Kaynar 2021:7-8). Sammantaget indikerar detta återigen på likheter

med idealtypen auktoritär personlig kontroll. Detta då Erdoğan än tydligare knyter besluten till sig personligen, vilket innebär att han ytterligare konsoliderar sin makt över TAF såväl som över samhället i stort.

4.4.1 Sammanfattning civil-militära relationer under tidsperiod 3: 2016-2020

Sammantaget kom tidsperiod 3 att präglas av idealtypen auktoritär en-partikontroll. Detta då Erdoğan alltmer kom att samla den politiska makten kring sin person. I direkt anslutning till det misslyckade kuppföröket utlyste Erdoğan, i egenskap av president, undantagstillstånd. Regelverket kopplat mot undantagstillståndet gjorde, i praktiken, Erdoğan enväldig. Detta utnyttjade han genom att implementera en rad reformer efter eget tycke. Efter presidentvalet 2018 utnyttjade Erdoğan makten kopplat till ämbetet som exekutiv president, tillsammans med rollen som partiledare för AKP, för att än mer konsolidera sin makt över såväl TAF som det turkiska samhället. Sammantaget ger detta Erdoğan närmast oinskränkt politisk makt. Detta i sin tur gör idealtypen *auktoritär en-partikontroll* som den mest framträdande under tidsperiod 3.

Likheterna med idealtyp auktoritär en-partikontroll förstärktes ytterligare genom att polisens roll gentemot TAF blev starkare. Detta dels genom att de generellt fick en tyngre beväpning, dels då de fick en tydligare roll avseende att slå ned eventuella framtida kuppförök. Avseende de övriga idealtyperna är det endast i idealtyperna auktoritär personlig kontroll och demokratiskt konkurrerande vissa likheter kan påvisas. Detta genom att den exekutiva presidentmakten ger Erdoğan befogenheter att själv handplocka och avskeda ministrar samt att presidentämbetet fortfarande avgörs genom allmänna val. Detta gör att sittande president tvingas att beakta folkopinionen. Gällande övriga idealtyper finns i princip inga likheter.

4.4.2 Risken för militär intervention under tidsperiod 3: 2016-2020

Organisatoriska format

Under tidsperiod 3 bröts TAF:s våldsmonopol. Detta genom att polismakten fick ökade befogenheter samt kraftigt utökade resurser (Kaynar 2021:13). Därutöver underställdes det semi-militära gendarmeriet inrikesministeriet och blev således fränkopplade TAF (Ulgul och Demir 2020:147). Detta gjorde att flera statliga aktörer numera förfogade över en våldskapacitet stark nog att utmana TAF.

Officerskårens förmåga att axla politiskt ansvar

Antalet militära befattningar på högre politiska poster nedgick ytterligare under denna tidsperiod. Exempelvis blev CGS den enda militära representanten i ett i övrigt helt civilt NSC (Kaynar 2021:6). Dock blev sittande CGS Akar tillsatt som försvarsminister. Akar blev i och med övergången till politiken, i likhet med övriga ministrar, i beroendeställning till Erdoğan. Icke desto mindre utgjorde detta ett trendbrott givet att det är första gången en aktiv högre officer lämnar TAF för en politisk karriär (Ulgul och Demir 2020:148).

Rekryteringsmönster och utbildning

TAF fråntas kontrollen över utformningen av officersutbildningen (Demir och Bingöl 2020: 188). Detta fick bland annat följdverkningen att läroplaner gjordes om syftandes till att transformera TAF:s värdegrund, bort från de kemalistiska principerna, till förmån för lojalitet gentemot den turkiska konstitutionen samt Erdoğan och AKP:s tolkning av sunni-islam. Mot bakgrund av detta tenderade de modernistiska och nationalistiska inslagen att succesivt tonas ned till förmån för mer traditionella värden vilka ligger mer i linje med AKP:s ideologi (McCaskey och Grant 2021:109; Kaynar 2021:17).

Professionell och politisk övertygelse

Givet att även Erdoğan och AKP har en stor del nationalism i sin politiska ideologi präglas TAF fortfarande av nationalistiska ideal. Dock är AKP:s nationalism snarare sammankopplad med islam samt det historiska arvet från osmanska riket snarare än arvet från den turkiska republikens födelse, vilket utgör kemalismens huvudspår (Önen 2020:84-96).

Överlag präglas relationen mellan TAF och det politiska styret under tidsperiod 3 av medgörlighet från TAF:s sida. Utrensningar samt omstruktureringarna genomfördes utan synliga protester från TAF. Att dessutom sittande CGS erbjuds, och tackar ja till, posten som försvarsminister indikerar på att relationerna mellan TAF:s ledarskikt och president Erdoğan är förhållandevis goda (Kaynar 2021:9).

Sammanhållning

Sammanhållningen inom TAF är svårbedömd under tidsperiod 3. Empirin visar inte på några förekommande fraktioner eller fall av splittring inom TAF. Om detta beror på att officerskåren är enade bakom AKP och Erdoğan's omstruktureringar eller om de är skrämda till tystnad är svårt att uttala sig om. I de fall viss splittring kvarstår är denna troligtvis baserad på pro-västliga officerare som står emot de officerare som tycker att Turkiet ska närma sig Ryssland och Kina (Ulgul och Demir 2020:147).

TAF äger inte längre befordringssystemet (Demir och Bingöl 2020:188). Detta har helt övertagits av den civila regeringen med president Erdoğan i spetsen. Som en del i den civila kontrollen krävs presidentbeslut även för befordringar på lägre nivå (Kaynar 2021:8).

4.4.3 Sammanfattning för risken för militär intervention under tidsperiod 2: 2007-2016

Analysen av Janowitz fem parametrar ger vid handen att risken för en militär intervention under tidsperiod 3 nedgått markant jämfört med tidsperiod 1 och 2. Detta indikerar på att TAF nu slutligen är under total civil kontroll. TAF:s organisatoriska och sociala struktur, vars förändring började synas under tidsperiod 2, har under tidsperiod 3 kommit att förändrats i grunden. De kemalistiska principerna utgör inte längre samma centrala funktion. I stället har dessa till stora delar ersatts av religiösa och nationalistiska ideal vilka ligger i linje med AKP och Erdoğan's värderingar. Det civila styret har, efter det misslyckade kuppförsöket i två faser, genomfört reformåtgärder vilka kraftigt inverkat på TAF:s inflytande över såväl samhället som över sin egen institution. Reformåtgärderna har inneburit att ca 25 000 officerare antingen avskedats eller fängslats, därutöver har TAF:s våldsmonopol brutits samtidigt som officersutbildningen stöpts om i grunden, då denna numera kretsar kring AKP och Erdoğan's tolkning av sunni-islam samt den turkiska konstitutionen. Sammantaget innebär detta att risken för en militär intervention vid utgången av tidsperiod 3 betraktas som *låg*.

5 Resultat och diskussion

Med avstamp i ovanstående analys kommer, i detta kapitel, studiens bägge frågeställningar att besvaras. Detta kommer därefter ligga till grund för en diskussion kring vilka slutsatser som är möjliga att dra utifrån detta. Därpå följer en reflektion kring för- och nackdelar avseende teori och metod. Kapitlet avslutas med förslag på fortsatt forskning samt studiens källförteckning.

5.1 Resultat

Efter ovanstående analys har nedanstående resultat framkommit:

Tidsperiod	Mest framträdande idealtyp	Risk för militär intervention
Tidsperiod 1: 2002–2006	Demokratiskt konkurrerande	Hög
Tidsperiod 2: 2007–2016	Auktoritär en-partikontroll	Hög
Tidsperiod 3: 2016–2020	Auktoritär en-partikontroll	Låg

Tabell 3

Med detta som fond kommer frågeställning 1 och 2 att besvaras.

5.1.1 Svar på frågeställning 1

Frågeställning 1 lyder:

Hur kan vi, med hjälp av Janowitz teori, utöka förståelsen för utvecklingen av Turkiets civil-militära relationer under perioden 2002-2020?

Med hjälp av analysverktyg 1, vilket bygger på Janowitz idealtyper, har en bild kunnat tecknats över utvecklingen av de turkiska civil-militära relationerna under perioden 2002-2020. Denna bild tydliggör att de turkiska civil-militära relationerna succesivt rört sig från en kontext präglad av många likheter med idealtypen demokratiskt konkurrerande till att föras i riktning mot en kontext präglad av övervägande likheter med idealtypen auktoritär enpartikontroll.

Janowitz teori har medgett att studera den civil-militära utvecklingen utifrån ett antal generaliserande idealtyper. Detta har inverkat positivt på möjligheten att fånga de stora, övergripande dragen i den turkiska civil-militära utvecklingen. Detta gör det möjligt att se de stora skiftningarna över tid samt att dra slutsatser kring vad dessa beror på. Initialt möjliggjorde detta att dela in perioden 2002-2020 i tre separata analysenheter givet skiftningar avseende reformarbetets huvudsakliga drivkrafter.

Det finns en överhängande risk att idealtypsanalyser blir allt för generaliserande. Detta var också en farhåga inför denna studie. Således lades stor kraft vid att optimera skärpan i analysverktyg 1. Detta upplever jag gav resultat då relativt tydliga drag av respektive utmärkande idealtyp kunnat spåras i samtliga studerade tidsperioder. Detta innebär dock ej att det inte fanns likheter med vissa av de övriga idealtyperna.

I tidsperiod 1 var det exempelvis tydliga likheter med idealtypen civil-militär koalition. Detta då TAF implicit hindrade de civila makthavarna att fatta beslut som, enligt TAF, utmanade det sekulära styrelseskicket. Även under tidsperiod 2 förekom spårbarhet från olika idealtyper. Bland annat påvisades likheter med idealtypen demokratiskt konkurrerande. Detta såtillvida att civilsamhället spelade en viktig roll avseende såväl AKP-regeringens som oppositionens, och till del även TAF:s, maktbas. Detta då respektive aktör mobiliserade civilsamhället i syfte att vinna stöd för sin sak.

Under tidsperiod 1 var dock de övervägande likheterna i linje med demokratiskt konkurrerande, och under tidsperiod 2 var de övervägande likheterna gentemot auktoritär enpartikontroll.

Det var enbart under tidsperiod 3 som likheter med andra idealtyper än auktoritär en-partikontroll svårligen gick att finna. Detta tyder på att den auktoritära en-partikontrollen under tidsperiod 3 blev konsoliderad. Det fanns dock viss spårbarhet av idealtypen demokratiskt konkurrerande. Denna bestod i att presidentvalet fortfarande avgörs av väljarna. Detta gör att sittande president ändock till viss mån måste förhålla sig till den inhemska folkopinionen. Detta kan i sin tur utgöra en av förklaringarna till att Erdoğan, i skrivande stund, blockerar den svenska och finska ansökningsprocessen till Nato.

Sammantaget går det tydligt att se att de turkiska civil-militära relationerna under perioden 2002-2020 i stort sett enbart rörde sig mellan tre av Janowitz fem idealtyper. Militär oligarki samt auktoritär personlig kontroll gick i princip ej att finna likheter med överhuvudtaget. Detta kan bero på att den politiska kulturen i Turkiet ej ligger i linje med dessa idealtyper. Alternativt kan det bero på att ingen av de centrala civil-militära aktörerna hade någon strävan att nå likheter med dessa idealtyper, givet att de troligtvis uppfattade att detta inte gagnade deras egna syften.

Sammantaget upplever jag möjligheten att identifiera de stora dragen i den civil-militära utvecklingen som en av styrkorna med Janowitz idealtyper såväl som med analysverktyg 1. Med idealtyperna förenklar Janowitz något som i grunden är tämligen komplext och invecklat. Detta ökar möjligheten att ta till sig och förstå den civil-militära utvecklingen i Turkiet. Janowitz teori möjliggör även att skapa en än mer utförlig bild av Turkiets civil-militära relationer än vad denna studie har gjort. För att nå detta hade analysverktyg 1 behövts justerats i syfte att tydligare fånga detaljerna i respektive idealtyp. Detta var dock inte syftet med denna studie, snarare eftersöktes de stora förändringarna över en längre tidsperiod i syfte att bedöma hur de civil-militära relationerna påverkat TAF:s organisatoriska och sociala struktur. För att därigenom bedöma risken för en militär intervention. Som ett led i att fullfölja detta syfte har analysverktyg 1 således tjänat studien väl.

5.1.2 Svar på frågeställning 2

Frågeställning 2 lyder:

Hur kan vi, med hjälp av Janowitz teori, förstå hur risken för en militär politisk intervention i Turkiet påverkats, givet genomförda förändringar i TAF:s sociala och organisatoriska struktur under perioden 2002-2020?

Efter att ha analyserat risken för en militär intervention med hjälp av Janowitz parametrar framstår att risken har påverkats givet utvecklingen av Turkiets civil-militära relationer.

Under tidsperiod 1, då den dominerande idealtypen var demokratisk konkurrerande, indikerade parametrarna hög risk för en militär intervention. Detta givet att alla yttre förutsättningar fanns på plats. Ändock blev det med turkiska mått mätt tämligen milda reaktioner från TAF gentemot de politiska reformer som genomfördes.

Under inledningsskedet till tidsperiod 2, vilket också hade stora likheter med idealtypen demokratiskt konkurrerande, indikerade Janowitz parametrar en fortsatt förhöjd risk för militär intervention. Trots återkommande hot genomfördes dock ingen militär intervention i detta skede. Den större militära interventionen kom istället 2016, då likheterna med idealtypen auktoritär en-partikontroll var som störst.

Under tidsperiod 3 då den dominerande idealtypen var auktoritär en-partikontroll var risken för militär intervention låg.

Med hjälp av Janowitz parametrar har analysverktyg 2 succesivt synliggjort förändringarna i TAF:s sociala och organisatoriska struktur. Detta ger vid handen att risken för en militär intervention gradvis har nedgått i takt med att dessa strukturer förändrats. Mot bakgrund av detta var det oväntat att en militärkupp skulle ske i slutet av tidsperiod 2. Det hade varit mer sannolikt att militärkuppen skett under tidsperiod 1.

Här påvisas dock styrkan med Janowitz parametrar. För att förstå fenomenet bakom dessa händelser måste vi vara medvetna om att alla parametrar inte alltid har samma värde. I detta fall var det parametern sammanhållning som var central. Då denna parameter förklarade

varför såväl en mer omfattande militär intervention ej genomfördes under tidsperiod 1, som varför militärkuppen genomfördes i slutet av tidsperiod 2.

TAF:s centrala sammanhållning och strikta hierarkiska ordning har traditionellt sett hindrat militära interventioner, som ej varit sanktionerade från högsta ort. Detta var även fallet under tidsperiod 1. Vid tiden för militärkuppen 2016 var dock TAF:s organisatoriska och sociala struktur så pass förändrad att TAF:s centrala sammanhållning hade nedgått. Detta lyckades Gülen-rörelsen utnyttja vilket gjorde att de växte sig starka inom TAF. Givet dess styrka i kombination med stark inre sammanhållning lyckades denna fraktion, utan TAF:s centrala ledarskikts kännedom, genomföra militärkuppen 2016. TAF, som helhet, var dock vid denna tid en tämligen splittrad institution, således fick militärkuppen begränsat med stöd utanför den egna kretsen. Under dylika omständigheter, menar Janowitz, att en militärkupp har ytterst små möjligheter att lyckas. Denna förutsägelse visade sig stämma väl in på fallet Turkiet.

Att parametrarna kan viktas på detta sätt utgör en av styrkorna i Janowitz teorier. Detta då det går att förutsäga militärkupper, likt den som inträffade i Turkiet 2016. Man måste bara veta var man ska leta. Militärkuppen 2016 kom för många bedömare som en total överraskning. Så hade dock inte behövt vara fallet, då det var känt att TAF:s organisatoriska och sociala struktur hade förändrats drastiskt på relativt kort tid. Dessa typer av förändringar brukar kunna utgöra en risk för splittring och missnöje. Därutöver var det klarlagt att Gülen-rörelsen sedan Ergenekon och Balyozprocesserna hade intensifierat sitt fokus på att växa inom TAF. Således hade det varit möjligt att med hjälp av Janowitz teori, förutsäga att en eventuell motreaktion, från delar av TAF, låg i farans riktning. I stället deklarerade Erdoğan efter rättegångsprocessernas avslut att TAF nu var under robust civil kontroll.

Svagheten med Janowitz teori är det krävs omfattande empiriskt material i syfte att möjliggöra en djupare analys av en militärmakts organisatoriska och sociala struktur i syfte att bedöma risken för en militär intervention. Om en dylik studie ska genomföras i realtid kommer dessutom stora mängder kvalificerade underrättelser att krävas. Denna studie har således egentligen bara skummat på ytan. För att få mer fullödlig information om organisatoriska och sociala strukturers inverkan på risken för en militär intervention måste

således mer omfattande studier genomförs, vilket denna studie dock varken hade tid eller utrymme att genomföra.

Dock indikerar denna studie på att förändringar i den organisatoriska samt sociala strukturen kan få långtgående konsekvenser. I Turkiets fall utgjordes konsekvenserna av att en förhållandevis liten fraktion inom TAF lyckades genomföra en militärkupp. Följderna av detta blev, förutom alla dödsoffren, de åtgärder som beskrivs i tidsperiod 3. Där TAF, Nato:s andra största militärmakt, i det närmaste blivit ett verktyg i händerna på en alltmer auktoritär president Erdoğan.

Givet de reformer som genomfördes under tidsperiod 3 är risken för en omfattande militär intervention, sanktionerad av TAF:s högsta organ, tämligen osannolik. Detta då reformerna i tidsperiod 3 i huvudsak var av kuppforebyggande karaktär, vilket innebär att många hinder är inbyggda i systemet i syfte att omöjliggöra framtida kuppörsök. I fallet Turkiet innebär detta bland annat att TAF:s värdegrund nu till stora delar tonat ned den traditionella kemalismen för att i stället knyts upp allt mer i riktning mot den turkiska konstitutionen och Erdoğan's tolkning av sunni-islam. I Turkiets fall kan dock risken för en militär intervention aldrig uteslutas, men givet omfattningen av den civila kontrollen bedöms detta i nuläget som osannolikt. Skulle en militärkupp trots allt ske är möjligheten för denna att lyckas troligtvis minimal.

5.2 Diskussion

När svaren på forskningsfråga 1 och 2 läggs på varandra tydliggörs en korrelation avseende utvecklingen av Turkiets civil-militära relationer och risken för en militär intervention. Denna korrelation indikerar att risken för en militär intervention, sanktionerad av TAF:s ledarskikt, tenderade att vara högre ju mer likheter med idealtypen demokratiskt konkurrerande som återfanns. Samtidigt sjunker risken i takt med att likheterna gentemot auktoritär en-partikontroll ökar.

I tidsperiod 1 då likheter med idealtypen demokratiskt konkurrerande är påfallande, indikerar Janowitz parametrar stor risk för en militär intervention, vilket också sker. Initialt i tidsperiod 2, då likheterna med idealtypen demokratiskt konkurrerande fortfarande är många, kvarstår den förhöjda risken. I takt med att de auktoritära dragen ökar avtar dock hoten från TAF och relationerna mellan politiken och TAF blir succesivt bättre. Detta tydliggörs än mer under tidsperiod 3 då likheterna med idealtypen auktoritär en-partikontroll är fullständigt dominerande. Under tidsperiod 3 stöps TAF om i grunden utan att några synliga missnöjesyttringar förekommer. Samtidigt indikerar analysverktyg 2 att TAF:s organisatoriska och sociala struktur succesivt, under den studerade perioden, förändras. Från en påfallande stor autonomitet har TAF:s organisatoriska och sociala struktur gradvis knutits upp och formats i linje med AKP och Erdoğan's värderingar.

I detta avseende påvisar fallet Turkiet, under perioden 2002-2020, många likheter med Huntingtons traditionella civil-militära teori. Detta då TAF succesivt rört sig från ett tillstånd som kan liknas vid objektiv kontroll i riktning mot den subjektiva kontrollen, vilken realiserats fullt ut efter militärkuppen 2016. Simultant med denna process har också risken att TAF:s ledarskikt ska sanktionera en militär intervention kraftigt nedgått.

Precis som Huntington påpekar utgörs en av demokratins sårbarheter av att militärmakten, genom att just nyttja demokratiska institutioner, tillskansar sig makt på det civila styrets bekostnad. Detta har också varit ett tydligt och återkommande problem i Turkiet sedan 1960-talet. Avseende auktoritära styren, menar Huntington, att dessa ofta nyttjar den subjektiva kontrollen till att knyta till sig, men samtidigt på olika sätt, försvaga militärmakten i syfte att minimera dess möjligheter att utgöra ett hot mot den inhemska politiska makten (Huntington 1957:82-84). Detta ser vi tydligt under tidsperiod 3 då Erdoğan knyter till sig kontrollen över TAF samtidigt som han splittrar dess befälsstruktur och formar polismakten samt gendarmeriet till att utgöra motpoler gentemot TAF.

I enlighet med denna studies resultat är det i fallet Turkiet tydligt att politiska förhållanden i linje med idealtypen auktoritär en-partikontroll ökar förutsättningarna för robust civil kontroll över TAF. Detta samtidigt som förhållanden i linje med demokratiskt konkurrerande ökar

förutsättningarna för civil-militära relationer präglade av militär dominans och en hög risk för TAF:s ledning att sanktionera en militär intervention. Sammantaget innebär detta att Turkiet under president Erdoğan för första gången på lång tid har stabila civil-militära relationer, såtillvida att den civila kontrollen är total samtidigt som risken för en militär intervention är låg.

Detta är dock såklart problematiskt ur ett demokratiskt perspektiv. Detta då EU, Nato, och den turkiska befolkningen skulle tjäna på att Turkiet utvecklas i demokratisk riktning där de civil-militära relationerna fullt ut baseras på demokratisk civil kontroll.

5.3 Reflektion

Att nyttja Janowitz teori har möjliggjort att fånga en bred rad av aspekter gällande civil-militära relationer och risken för TAF att intervensera i politiken.

Resultaten som studien uppnått var såväl väntade som oväntade. Gällande den civil-militära utvecklingen utgick jag från att denna hade gått i en mer auktoritär riktning givet att den turkiska politiken generellt sett rört sig i den riktningen. Detta bekräftas också av tidigare forskning. Dock var det något oväntat att risken för en militär intervention tenderade att vara så pass mycket högre ju mer likheter med idealtypen demokratiskt konkurrerande som återfanns. Samtidigt som risken sjunker i takt med att likheterna gentemot auktoritär enpartikontroll ökar. Detta påvisar dock tydligt hur politiskt känslig situationen är då en ny nation, likt Turkiet, befinner sig i den demokratiska transitionsprocessen.

Denna studie utgör en kvalitativ komparativ fallstudie, såtillvida att fallet Turkiet studeras utifrån tre analysenheter, vilket möjliggör studier på djupet (Denscombe 2017:58). Detta är en av styrkorna med fallstudien. Nackdelen med att bara studera ett specifikt fall är att generaliserings möjligheterna blir lidande. Då Turkiet är ett fall med sina egna förutsättningar bör därför generaliseringar utanför den turkiska kontexten göras med försiktighet (Esaiasson et al 2017: s58-59). Studien kan dock ligga till grund för en utökad förståelse kring de bakomliggande faktorerna avseende den civil-militära händelseutvecklingen i Turkiet samt

landets politiska utveckling i stort. För svensk del är detta högaktuellt då Sverige sökt medlemskap i Nato vilket Turkiet i skrivande stund blockerar.

Naturligtvis kan valet av att endast studera ett fall diskuteras. Flera fall hade öppnat för större möjligheter till generaliseringar, dock hade det inte medgett att studera Turkiet på samma djup som denna studie gjort. Då fokus för denna studie specifikt låg på fallet Turkiet valde jag således i stället att förlänga den studerade tidshorisonten för att därigenom få en mer heltäckande bild av fallet Turkiet. Detta i sin tur öppnade för möjligheten att göra inbördes komparationer mellan de tre tidsperioderna. Sammantaget bidrog detta till att studiens syfte kunde fullföljas vilket ledde fram till att studiens bägge forskningsfrågor kunde besvaras.

5.4 Fortsatt forskning

Arbetet med denna studie har efterhand väckt ytterligare idéer kring förslag på fortsatt forskning. Initialt vore det intressant att genomföra en identisk studie fast för perioden innan AKP kom till makten. Detta i syfte att se om risken för TAF att intervensera i politiken har skiftat givet förändringar avseende det politiska styret. Detta skulle öppna för möjligheten att få en bredare bild av den turkiska civil-militära utvecklingen.

Därutöver hade det varit intressant att studera samma tidsperiod och samma fall utifrån en annan teori. Förslagsvis kan Rebecca Schiffs Concordansteori nyttjas. Detta då denna teori betonar att varje lands unika erfarenheter avgör vilka civil-militära relationer som fungerar bäst just där. Eventuellt hade en sådan studie kunnat bekräfta, eller dementera, påståendet att ett auktoritärt styrelseskick är det som tydligast garanterar civil kontroll över TAF.

Slutligen hade det varit intressant att nyttja Janowitz teori på ytterligare en ny nation, förslagsvis Pakistan. Detta då Pakistan är en av de nya nationer vars civil-militära relationer bär många likheter med Turkiets. Detta då även Pakistan haft perioder av militärt styre och återkommande militär intervention. Det hade varit intressant att studera dessa länder sinsemellan i syfte att finna skillnader och likheter avseende hanteringen av dess civil-militära relationer.

5.5 Källförteckning

5.5.1 Litteratur

Bal, Zelal. (2014). Pro-kurdiska politiska motståndsstrategier i Turkiet: en diskursiv analys. Örebro: Örebro Universitet.

Bergström, Göran., Svärd, Per-Anders. (2018). Idé- och ideologianalys. I Boréus, Kristina., Bergström, Göran (red.). (2018). *Textens mening och makt. Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. Fjärde upplagan. Lund: Studentlitteratur AB.

Burk, James. (2002) "Theories of Democratic Civil-Military Relations". *Armed Forces & Society*. 29 (1). s7-29.

Caliskan, Emre. Waldman, Simon. (2019). "Factional and Unprofessional: Turkey`s Military and the July 2016 Attempted Coup". *Democracy and Security*. 16:2.

Ciddi, Sinan. (2022). Turkey and the West: dealignment in contemporary times. I Jongerden, Joost. (2022). *The Routledge Handbook on Contemporary Turkey*. Abingdon, Oxon: Routledge.

Cilliler, Yavuz. (2016) "Popular Determinant on Civil-Military Relations in Turkey." *Arab Studies Quarterly*, Vol. 38, No. 2 (Spring 2016), s500–520.

Cinar, Menderes., Senturk, Nalan. (2019). "The Presidency in Turkish Politics. From independence to the AKP". I Özerdem, Alparslan., Whiting, Matthew. (red.) (2019). *The Routledge Handbook of Turkish Politics*. Abingdon, Oxon: Routledge.

Cohen Eliot A. (2002) *Supreme Command: Soldiers, Statesmen and Leadership in Wartime*. New York: Simon & Schuster.

David, Matthew., Sutton, Carole D. (2019) *Samhällsvetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur.

Della Porta, Donatella., Keating, Michael. (2008). "How many approaches in the social sciences? An epistemological introduction". I *Approaches and Methodologies in the Social Sciences: A Pluralist Perspective*. Ed. Della Porta, Donatella., Keating, Michael. s19-39. Cambridge: Cambridge University Press.

Demir, Sertif & Bingöl, Oktay. (2018). "From military tutelage to civilian control: an analysis of the evolution of Turkish civil-military relations". *British Journal of Middle Eastern Studies* Vol.47, No 2.

Denscombe, Martyn. (2017). *The Good Research Guide. For small-scale social research projects.* (6th edition). London: Open University Press.

Desch, Michael C. (1996) "Threat Environments and Military Missions". *Civil-Military Relations and Democracy*. Diamond, Larry Jay. Plattner, Marc F. (red.) Baltimore: Johns Hopkins University Press.

Desch, Michael C. 1998. "Soldiers, States, and Structures: The End of the Cold War and Weakening U.S. Civilian Control". *Armed Forces & Society*. 24 (3).

Esen, Berk. (2021). "Praetorian Army in Action: A Critical Assessment of Civil-Military Relations in Turkey." *Armed Forces & Society* 2021. Vol. 47(1). s215–217.

Esaiasson, P., Giljam, M., Oscarsson, H., Towns, A., Wängnerud, L. (2017). *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad.* (Femte upplagan) Stockholm: Norstedts Juridik AB.

Feaver, Peter D. (1996) "The Civil-Military Problematique: Huntington, Janowitz, and the Question of Civilian Control" *Armed forces and society*. 23 (2). s149–178.

Feaver, Peter D. (1999) "Civil Military Relations" *Annual Review Of Political Science* 2. 211–241.

Feaver, Peter D. (2003). *Armed Servants: Agency, Oversight and Civil-Military Relations.* Cambridge, MA: Harvard University Press.

Finer, Samuel 2002 [1962]. *The Man on Horseback: The Role of the Military in Politics.* New Brunswick & London: transaction Publishers.

Guler, Arzu., Bölucek, C, Alpgiray. (2016). "Motives for reforms on civil-military relations in Turkey." *Turkish Studies*, 17:2.

Gurcan, Metin. (2018). *Opening the Black Box. The Turkish Military Before and After July 2016.* Warwick (UK): Helion & Company.

Gursoy, Yaprak. (2014). "From tutelary powers and interventions to civilian control. An overview of Turkish civil-military relations since the 1920s" I Rodríguez, Carmen., Avalos, Antonio., Yilmaz, Hakan., Planet, Ana, I. (red.). (2014). *Turkey,s Democratization Process*. Abingdon: Routledge.

Haugom, L. (2019). *The Turkish Armed Forces and Civil-military Relations in Turkey after the 15 July 2016 Coup Attempt*. Scandinavian Journal of Military Studies, 2(1).

Huntington, Samuel. (1957) *The Soldier and the State: The Theory and Politics of Civil-Military Relations*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Janowitz, Morris. (1964). *The Military in the Political Development of New Nations*. The University of Chicago Press, Ltd., Chicago and London.

Janowitz, Morris. (1975). *Military conflict: Essays in the Institutional Analysis of War and Peace*. SAGE Publications, INC. Beverly Hills, CA, USA.

Janowitz, Morris. (1977). *Military Institutions and Coercion in the Developing Nations*. The University of Chicago Press, Ltd., Chicago and London.

Janowitz, Morris. (2017) *The Professional Soldier: A Social and Political Portrait*. New York: Free Press.

Jenkins, Gareth. (2018). "Erdogans General: From Military Tutelage to a Politicized Military". *Middle East Institute*. October 26th 2018.

Kaynar, Aysegul, Kars. (2017) "Political Activism oft the National Security Council in Turkey After the Reforms." *Armed Forces & Society* 2017. Vol.43 (3).

Kubicek, Paul. (2020) "Faulty Assumptions about Democratization in Turkey". *Middle East Critique*, 29:3.

Lenze, Paule, E, Jr. (2016). *Civil-Military Relations in the Islamic World*. Lexington Books. USA: Maryland.

McCaskey, Kevin. Grant, Catherine, L. (2021). "Turkey: The illusion of civilian control-effectivness in the Justice and Development Party era". I Matei, Florina Cristiana, Halladay, Carolyn., Bruneau, Thomas C., (red.). (2021). *The Routledge Handbook of Civil-Military Relations*. Milton: Taylor & Francis Group.

Moskos, Charles C. (1977). "From Institution to Occupation: Trends in Military Organization". *Armed Forces and Society*. Vol.4 (3).

Rienecker, L. & Stray Jørgensen, P. (red.). (2017). *Att skriva en bra uppsats*. Stockholm: Liber.

Sahin, Hakan (2018) "Turkey's Play with Its Military: Civil-Military Relations before and after the 2016 Coup." *Mediterranean Quarterly*, 29(4).

Sarigil, Zeki. (2014). "The Turkish Military: Principal or Agent?" *Armed Forces & Society* 2014, Vol 40(1).

Schiff, Rebecca L. (2009). *The Military and Domestic Politics: A Concordance Theory of Civil-Military Relations*. Cass Military Studies. Milton Park: Routledge.

Serra, Narcis. (2010). *The Military Transition: Democratic Reform of the Armed Forces*. UK: Cambridge University Press.

Ulgul, Murat., Demir, Sertif. (2020). "Keeping the Soldiers at Bay: Coup-Proofing Strategies in Turkey". *Middle East policy*, Vol. XXVII, No.3 Fall 2020.

Uluçakar, Mustafa. (2020). "An outlook into the Turkish civil-military relations after the 2016 coup". *Journal of public affairs*. 2021-05, Vol.21 (2), Wiley Subscription Services, Inc.

Vatandaş, Selim. (2018). "*The Patterns of Civil-Military Relations: The Western Standards and Turkey's Experience*". INSAMER.

Yilmaz, Ayfer, Genc. (2020). "Competing Roles of the Police and the Army? A Historical Analysis of the Turkish Case". *Scandinavian Journal of Military Studies*. 3(1).

Yin, Robert, K. (2018). *Case Study Research and Applications Design and Methods*. Thousand Oaks California: SAGE Publications, Inc.

Önen, Hakki, G. (2020). *Crossing Identities and the Turkish Military Revolutionsits, Guardians and Depoliticals: Acomparative historical analysis on Turkish military culture and civil-military relations*. Berlin: Berliner Wissenschafts-Verlag.

Özdalga, Elisabeth. (2016). ”Turkiet i Erdogans grepp”. *Världspolitikens Dagsfrågor 2016/1*. Stockholm: Utrikespolitiska Institutet.

Özderdem, Alparslan., Whiting, Matthew. (red.) (2019). *The Routledge Handbook of Turkish Politics*. Milton Park, Abingdon, Oxon; New York, NY: Routledge.

5.5.2 Officiella dokument och media

Freedom House (FH 2022)

<https://freedomhouse.org/country/turkey/freedom-world/2022>

Hämtad: 2022-03-22

Försvarsmakten (2021) *Remissutkast till Militärstrategisk doktrin- MSD21*.

Svenska Dagbladet (SvD 2022)

<https://www.svd.se/a/dnW57O/erdogan-vill-inte-se-sverige-och-finland-i-nato>

Hämtad 2022-05-16

Swedish Research Council. (2017). *Good Research Practice*, Stockholm: Vetenskapsrådet.